

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ Й ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА ЖУРНАЛІСТИКИ**

**ОКАЗІОНАЛІЗМИ У ТЕКСТАХ УКРАЇНСЬКОЇ
ПОСТМОДЕРНОЇ ПРОЗИ: СТРУКТУРА, СЕМАНТИКА,
ФУНКЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: здобувачка II курсу
201-М групи
Спеціальності 035.01 Філологія
(українська мова та література)
Освітньо-професійної (наукової)
програми Філологія (українська мова
та література)
Нагорна Юлія Олександрівна

Керівник: Олексенко В.П.,
доктор філологічних наук, професор

Рецензентка: Вокальчук Г. М.,
докторка філологічних наук,
професорка, завідувачка
неографічної
лабораторії "NEOLEX-Рівне"
Рівненського державного
гуманітарного університету

ЗМІСТ

| | |
|--|----|
| ВСТУП | 3 |
| РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи дослідження okazіоналізмів у сучасному мовознавстві | 10 |
| 1.1. Лінгвістичний статус okazіоналізмів..... | 10 |
| 1.2. Диференційні ознаки okazіональних слів..... | 16 |
| Висновки до першого розділу..... | 23 |
| РОЗДІЛ 2. Неолексеми у текстах українських постмодерністів: функції, стилістичні й словотвірні властивості | 25 |
| 2.1. Функційно-стилістичні особливості індивідуально-авторських новотворів у текстах української постмодерної прози..... | 25 |
| 2.2. Словотвірний аспект okazіональних слів української постмодерної прози..... | 34 |
| Висновки до другого розділу..... | 42 |
| ВИСНОВКИ | 44 |
| СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ | 47 |
| ДОДАТКИ | |
| Додаток А..... | 55 |
| Додаток Б..... | 62 |

ВСТУП

Сучасний етап розвитку мови досить тісно пов'язаний з історією розвитку суспільства, тією суспільною ситуацією, в якій мова використовується, і тими соціальними функціями, які вона виконує. Це, безперечно, супроводжується постійними змінами на різних рівнях мовної структури та практичним втіленням динамічних процесів у мовній діяльності, які передусім характеризуються активною появою нових слів. У зв'язку з цим суттєвого значення набуває аналіз фактів використання виражальних засобів мови, особливо у творах нинішніх авторів. Значної уваги, на нашу думку, заслуговує мова постмодерністських прозових текстів, оскільки «постмодернізм є духом часу» [62, с. 7], якому притаманні новизна, оригінальність та унікальний підхід до використання мовних засобів.

Мова творів письменників-постмодерністів, на думку одного з найвідоміших її представників, «це рухливе дзеркало, зона зіткнення макро- і мікросвітів...Чому дзеркало рухливе? — Таким його робить час» [42, с. 12]. Цей метафоричний вислів Віктора Неборака відображає мовний мікросвіт цілого покоління митців, чутливих як до соціальних змін у мові загалом, так і до змін у сприйманні окремого слова. Оказіональне словотворення — чи не найяскравіший елемент цього мікросвіту. Інформативність та емоційно-експресивне наповнення новотворів збагачує не лише сучасний поетичний словник, а й мову загалом. До того ж «пошуки письменниками нових виражальних засобів мають вплив на розвиток образної системи сучасної літератури та визначають перспективи творення нових номінативних одиниць» [21, с. 113].

Таким чином, **актуальність** нашого дослідження визначається передусім підвищеним інтересом дослідників до питань, пов'язаних з okazіоналізмами як мовним явищем, що відображає динаміку мови, її смислоутворювальний, формоутворювальний та функційний потенціал.

Різноаспектне дослідження авторських новотворів знайшло вияв у численних розвідках українських і зарубіжних науковців. Маємо на увазі праці А. Архангельської, Н. Адах, М. Бойчук, Г. Віняр, Г. Вокальчук, К. Городенської, Ю. Калужинської, Є. Карпіловської, Н. Клименко, Ж. Колоїз, О. Коряковцевої, А. Левицького, В. Лопатіна, Д. Мазурик, А. Нелюби, Є. Новікової, В. Олексенка, О. Попкової, Р. Ріжко, О. Стишова, О. Турчак, І. Улуханова, Е. Ханпіри, Т. Юрченко та ін. Учених об'єднує думка щодо історичного характеру неолексем, адже завдяки їхнім традиційним та усталеним результатам мовна система спроможна мати минуле, теперішнє й майбутнє. Дослідники також погоджуються відносно культурно-історичного й ментального значення okazіональних процесів словотворення, яке, приміром, Є. Карпіловська називає «тиглем, із якого творяться нові засоби мовомислення, нові моделі мовної категоризації дійсності» [30, с. 59].

Проте, незважаючи на численні праці, присвячені дослідженню okazіонально вживаних слів та пов'язаних із ними питань, спірного в цій царині немало. Досі відсутня єдність у проблемі термінологічного визначення цих словотвірних з'яв, їх природі. Не зазнали всебічного висвітлення й функційно-стилістичні та словотвірні особливості індивідуально-авторських лексем у поетичному мовленні українських постмодерністів.

Мета нашої роботи: дослідити структуру, функції та стилістичні ознаки okazіональної лексики української постмодерної прози.

Для досягнення поставленої мети необхідно розв'язати такі **завдання**:

- вивчити теоретичні питання щодо okazіональних утворень у сучасній науці про мову;
- з'ясувати лінгвістичний статус okazіоналізмів;
- визначити диференційні ознаки індивідуально-авторських новотворів;
- проаналізувати функційно-стилістичні особливості okazіоналізмів у текстах української постмодерної прози;
- описати найтипівіші способи okazіонального словотворення з урахуванням їх частиномовної належності;
- укласти словник okazіональної лексики, зафіксованої у текстах української постмодерної прози.

Об'єкт дослідження – тексти української постмодерної прози.

Предмет дослідження – різноманітні способи увиразнення okazіональних слів у текстах української постмодерної прози, їх функційно-стилістичний потенціал.

Для досягнення мети і завдань нашого дослідження застосовано загальнонаукові та лінгвістичні **методи дослідження**, зокрема:

- *метод лінгвістичного спостереження* використаний для виявлення та систематизування аналізованих мовних одиниць;
- *метод дистрибутивного аналізу* виступив інструментом членування українського постмодерного прозового тексту на окремі частини з метою їх подальшого детального дослідження;

- *метод контекстуального аналізу* застосовувався для вивчення неолексем у текстовому оточенні та окреслення їхнього призначення з огляду на структуру та змістове наповнення;

- *метод лінгвостилістичного аналізу* послугував для з'ясування стилістичних функцій новотворів і виявлення специфіки індивідуального слововживання;

- *методи індукції та дедукції* сприяли створенню об'єктивних висновків, ґрунтуючись на досліджуваному матеріалі.

Джерельною базою нашої роботи слугували твори письменників-постмодерністів (Ю. Андрухович, Ю. Винничук, В. Єшкілев, С. Жадан, Б. Жолдак, О. Забужко, Ю. Іздрик, О. Ірванець, М. Матіос, С. Пиркало, С. Поваляєва).

Наукова новизна роботи полягає у тому, що в ній зроблено спробу дослідити більш повно, ніж у попередніх працях, функційно-стилістичні й словотвірні можливості оказіональних неолексем у текстах української постмодерної прози, що, у свою чергу, може стати поштовхом до створення нового шару лексикології – оказіональної неології, а також персонального словника неолексем письменників-постмодерністів України.

Теоретичну цінність дослідження вбачаємо у поглибленому науковому осмисленні структурно-семантичних особливостей індивідуально-авторських новотворів і виявленні нових відомостей, що зумовлюють факт їхньої інноваційної появи. Робота сприятиме систематизації даних про креативний потенціал системи сучасної української мови, основні напрями розвитку та механізми формування оказіональної лексики з можливістю використання матеріалів у подальшій розробці проблеми.

Практичну цінність роботи мотивуємо тим, що її результати можуть послугувати матеріалом для створення словників оказіональної лексики. Крім того, дослідження сприятиме більш повному розумінню творів зазначеного періоду. Матеріал цієї праці можна використати при написанні рефератів, курсових і кваліфікаційних робіт, а також у процесі читання лекційних курсів та на практичних заняттях у закладах вищої освіти, зокрема із сучасної української літературної мови, психолінгвістики, лінгвістики тексту, дискурслінгвістики, у вибіркових і авторських курсах тощо.

Апробація результатів. Основні положення і висновки дослідження репрезентовано на Міжнародних наукових конференціях: Міжнародна науково-практична конференція *«Сучасні проблеми дослідження української мови й методики її навчання в закладах загальної середньої та вищої освіти»* (м. Полтава, 16-17 лютого 2023 р.), 85-а Міжнародна наукова конференція студентів (м. Харків, 10-14 квітня 2023 р.), Міжнародна наукова конференція *«Соціальні комунікації в умовах глобалізаційних процесів: стан, тенденції, перспективи»* (м. Тернопіль, 16-17 травня 2023 р.), V Міжнародна науково-практична інтернет-конференція *«Integration of Education, Science and Business in Modern Environment: Summer Debates»* (м. Дніпро, 3-4 серпня 2023 р.), Міжнародна науково-практична конференція до 30-річчя Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука» *«Інноваційні дослідження та перспективи розвитку науки і техніки у XXI столітті»* (м. Рівне, 19 жовтня 2023 р.); всеукраїнських: Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю *«Лінгвоекологія: мова медицини»* (м. Львів, 22-23 лютого 2023 р.), Всеукраїнська науково-практична конференція для молодих учених і здобувачів освіти *«Сучасний масмедійний простір: реалії та перспективи розвитку»* (м.

Тернопіль, 11 квітня 2023 р.), Всеукраїнська студентська науково-практична конференція *«Актуальні проблеми лінгвістики та лінгводидактики»* (м. Умань, 11-12 травня 2023 р.), Всеукраїнська науково-практична конференція з проблем вищої освіти *«Теорія та практика аналізу художнього тексту: сучасні вектори досліджень»* (м. Одеса, 11-12 травня 2023 р.), IX Всеукраїнська науково-практична онлайн-конференція *«Лінгвістичні студії молодих дослідників»* пам'яті професора К. Ф. Шульжука (м. Рівне, 23 травня 2023 р.), II Усеукраїнська науково-практична конференція молодих учених та аспірантів *«Лінгвістичні обрії XXI сторіччя»* (м. Херсон - Івано-Франківськ, 1-2 червня 2023 р.), Всеукраїнська наукова конференція *«Запорізькі філологічні питання»* (м. Запоріжжя, 16-17 листопада 2023 р.), Всеукраїнська науково-практична конференція молодих науковців *«Лінгвістика й лінгводидактика: здобутки і перспективи розвитку»* (м. Одеса, 01-02 грудня 2023 р.), а також були предметом обговорення на засіданнях кафедри української і слов'янської філології та журналістики Херсонського державного університету.

Публікації. Матеріали дослідження надруковано в таких публікаціях:

- 1) *«Сучасний масмедійний простір: реалії та перспективи розвитку»*. Збірник тез за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції для молодих учених і здобувачів освіти (м. Тернопіль, 11 квітня 2023 року) / упоряд.: Н. Поплавська, О. Мединська, О. Пелешок. Тернопіль: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2023. 190 с. URL: http://dSPACE.tnpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/29081/1/46_Nagorna.pdf;

- 2) Журнал «Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського», серія «Філологія. Журналістика» т. 34 (73), № 3/2023. URL: [10.pdf \(vernadskyjournals.in.ua\);](http://10.pdf(vernadskyjournals.in.ua);)
- 3) *Integration of Education, Science and Business in Modern Environment: Summer Debates*: Proceedings of the 5th International Scientific and Practical Internet Conference, August 3-4, 2023. FOP Marenichenko V.V., Dnipro, Ukraine, 570 p. URL: [Conference-Proceedings-3-4-August-2023-1.pdf \(wayscience.com\);](http://Conference-Proceedings-3-4-August-2023-1.pdf(wayscience.com);)
- 4) Збірник наукових праць «Лінгвістичні студії молодих дослідників» (м. Рівне, 2023), випуск 13. Знаходиться у видавництві.

Сертифікати:

- Сертифікат учасника Всеукраїнської науково-практичної конференції для молодих учених і здобувачів освіти «Сучасний масмедійний простір: реалії та перспективи розвитку» (м. Тернопіль, 11 квітня 2023 р.).
- Сертифікат учасника II Усеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених та аспірантів «Лінгвістичні обрії XXI сторіччя» (6 годин, 0,2 кредиту ЄКТС) (м. Херсон - Івано-Франківськ, 1-2 червня 2023 р.).
- Сертифікат учасника V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «*Integration of Education, Science and Business in Modern Environment: Summer Debates*» (м. Дніпро, 3-4 серпня 2023 р.).

Структура роботи складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОКАЗІОНАЛІЗМІВ У СУЧАСНОМУ МОВОЗНАВСТВІ

1.1. Лінгвістичний статус okazіоналізмів

Сучасний художній дискурс характеризується появою значної кількості нової лексики й, ширше, «будь-яких нових явищ (інновації) в мовній діяльності суспільства» [32, с. 4]. Увага дослідників зосереджена на джерелах поповнення та розширення словникового складу мови, де чільне місце посідають індивідуально-авторські лексичні новотвори, адже їх вдало створена номінація здатна не лише якнайточніше відобразити власний світогляд письменника, а й відтворити особливості національного світовідчуття, поєднуючи мовний та екстралінгвальний характер інформації. До того ж okazіоналізми представляють широкий спектр виразної лексики, створюють унікальні й оригінальні образи, додають точності висловлюванню та сприяють уникненню небажаних повторів чи кліше.

Спроби класифікації okazіоналізмів, визначення їх природи та особливостей функціонування завжди перебували у фокусі уваги багатьох лінгвістичних студій. Серед новітніх наукових досліджень можемо назвати праці С. Бузько, Г. Віняр, Г. Вокальчук, Л. Данилова, О. Земської, Ж. Колоїз, А. Левицького, Д. Мазурик, О. Стишова, О. Турчак, Н. Янко-Триницької та ін.

Саме слово *«оказіоналізм»* має латинське походження й перекладається як «випадковий». Воно слугує на позначення «мовних одиниць, які належать до стилістичних неологізмів, створені в ідіостилі певних авторів текстів і не набули поширення» [54, с. 510].

Кожен okazіоналізм сам по собі унікальний та неповторний, адже їх створюють автори для позначення конкретної ситуації і функціують вони тільки у відповідному контексті. Їх своєрідність полягає і в тому, що okazіональні утворення зосереджені не на існуючих правилах для всіх, хто ними користується, а лише на умінні індивіда послуговуватися можливостями, що відображені у системі мови. Підтвердженням цієї думки є сформовані Є. Карпіловською основні правила okazіональних утворень: *«порушення нормативної когнітивної структури з оцінно-експресивною конотацією; порушення нормативної ономаcіологічної структури; порушення словотвірного зразка, спричинені «змiнами в мовних смаках та новими тенденціями розвитку лексику» : вкладанням нового жартівливого змісту в уже наявну словотвірну структуру, чи-то використанням нового формального засобу для вже існуючого змісту»* [31] - (курсив наш - Ю.Н.).

О. Ревзіна феномен okazіоналізму пояснює так: «В умовах комунікативного пресингу спонтанно мисляча людина стає на секунду немовби відлучена від звичних мовних механізмів, виривається із влади мови (виривається і її підсвідомість), тоді і створюється okazіоналізм» [51].

Історія вивчення індивідуально-авторських новотворів, на думку Ж. Колоїз, «має давні традиції, бере свої початки від середини ХІХ століття і пов'язується передусім із так званими «кованими словами» та дискусією, що виникла навколо них» [36, с. 58]. Дослідниця також наголошує на тому, що «відсутність в українській мові відповідників до реєстрових іншомовних слів спонукала авторів, здебільшого перекладних словників, до продукування інновацій на основі наявних матеріальних репрезентантів і словотвірних потенцій» [Там само]. Яскравим прикладом подібних випадків послуговували також словники Ф. Піскунова («Словниця української мови», 1873), В. Дубровського («Українсько-

російський словник», 1909), О. Партицького («Німецько-руський словар», 1867), Є. Желехівського («Малорусько-німецький словар», 1882), Є. Тимченка («Русско-малоросійський словар», 1897-1899) та ін. [36, с. 58].

Т. Муратова пропонує умовно виділити три етапи у вивченні новотворів: «перший з них характеризується прагненням виділити нові слова в самостійну категорію, другий пов'язаний з першими спробами диференціювати цю категорію слів на окремі групи у зв'язку з неоднорідністю новотворів, третій свідчить про початок інтенсивного вивчення індивідуального словотворення як однієї з проблем дослідження нових слів» [41, с. 90].

У праці «Історія української літературної мови», яка вийшла друком у 1949 році у Вінніпезі, І. Огієнко для позначення індивідуально-авторських новотворів користувався терміном «неологізм». А вже П. Горецький робив спроби розмежувати нові слова, які можуть претендувати на статус загальноживаних, й ті, що такими стати ніколи не зможуть, називаючи їх «художніми неологізмами, що з'являються в різних авторів часом, певно, не як запозичення, а як наслідок самостійної словесної творчості» [36, с. 61].

Таким чином, до 1957 року «будь-які новотвори у лінгвістичній науці визначалися як неологізми. Більшість дослідників у галузі неології вказували на неоднорідність неологізмів і виділяли серед них загальномовні неологізми, створені для позначення нових фактів дійсності, та індивідуально-авторські, створені з художньою метою» [56].

Термін «оказіональне слово» вперше був використаний Н. Фельдман у статті «Оказіональні слова та лексикографія» (1957) [15], яка описувала його як слово, утворене «на випадок» й уживане лише один раз

у певному мовленнєвому контексті, без здатності входити до загального вжитку.

Автори енциклопедії «Українська мова» визначають okazіоналізми як «незвичні, здебільшого експресивно забарвлені слова, утворені на основі наявних у мові слів або словосполучень, іноді з порушенням законів словотворення чи мовної норми, що існують лише в певному контексті, в якому вони виникли» [50, с. 432]. Цю думку підтверджує й Н. Адах, акцентуючи увагу на тому, що «одним із результатів мовотворчої діяльності особистості якраз і є індивідуально-авторський лексичний новотвір – мовленнєве утворення, що виникло в процесі індивідуального творчого акту як наслідок свідомого порушення автором мовної норми» [1, с. 30].

Безперечно, okazіональним словам притаманна невідповідність прийнятим у мові нормам, однак вона є виправданою, оскільки називає нові предмети, явища і, насамперед, має певні стилістичні завдання.

Зазначимо, що у мовознавстві існує й низка інших найменувань терміну «okazіоналізм»: *«індивідуальний новотвір, індивідуальні слова, індивідуально-авторські неологізми, неологізми контексту, слова – саморобки, індивідуально-стилістичні неологізми, одноразові неологізми, літературні неологізми, слова-експромти, слова-метеори, неологізми поета, поетичні неологізми тощо»* [53, с. 54].

В. Лопатін з цього приводу висловився так: «Різні назви okazіональних слів цікаві тим, що кожен з пропонованих термінів по своєму виправданий, характеризує явище зі свого боку, зі свого погляду, й тим самим воно одержує різнобічне висвітлення» [37, с. 64].

Деякі дослідники наголошують на тому, що багатоманіття термінів для одного і того самого явища не тільки ускладнює взаєморозуміння між

лінгвістами, але й певною мірою перешкоджає більш глибокому вивченню самого феномену.

О. Турчак має іншу думку: «відмінності, які стосуються визначення й трактування okazіоналізмів, зумовлені тим, що дослідники демонструють різні погляди на описуване явище. Okazіоналізми – це: а) слова, наявні у мовленні однієї особи (групи осіб), які не мають регулярної відтворюваності в сучасній літературній мові, стоять поза системними відношеннями з узуальною лексикою, позбавлені загальноприйнятого значення (О. Чиркова); б) слова, створені для певного контексту або ситуації, які не потрапляють до словників (С. Єрмоленко); в) структурно-семантичні новотвори, авторські варіанти загальномовних слів, слова, що за формою збігаються з лексемами, які раніше існували в мові (семантичні новотвори), а також слова, фактично запозичені з інших мов (Г. Вокальчук)» [56, с. 14]. Сама ж дослідниця okazіональним утворенням вважає *«незвичне, експресивно забарвлене слово, яке по-новому, свіжо, оригінально називає предмети, явища дійсності, утворене з порушенням законів словотворення чи мовної норми, існує лише в певному контексті, у якому воно виникло, має свого автора і характеризується такими ознаками: належність до мовлення, утворюваність, залежність від контексту, одноразовість і нерегулярність використання, ненормативність, незвичність і новизна, експресивність, індивідуальна належність»* [56, с. 5-6].

Л. Данилова вважає, що «...термін «okazіоналізм» – найбільш вдалий на відміну від «індивідуальний неологізм», «слово-саморобка», «поетичний неологізм», «неологізм контексту» та низки інших. У ньому досить чітко визначено специфіку подібних слів, утворених індивідуально конкретним автором: обслуговувати мінімальний контекст, певний приватний випадок, певну мовленнєву ситуацію; ці

слова не претендують на те, щоб закріпитися в мові, увійти до загального вжитку» [57, с. 300].

Водночас цей термін доречний і у тому сенсі, що він уможлиблює диференціацію між неологізмами, які є фактами мови і мовлення, і okazіоналізмами, які є фактами лише мовлення.

Ж. Колоїз спостерегла, що «термін «okazіональний неологізм» є не лише можливим, а й виправданим, оскільки засвідчує випадковий, індивідуальний характер будь-якого новоутворення» [33, с. 82].

Ми ж, у свою чергу, звужуємо цей синонімічний ряд до термінів «okazіоналізм», «okazіональне слово» «індивідуально-авторський новотвір» та «неолексема», якими і послуговуватимемося у дослідженні.

Варто також зазначити, що більшість науковців визначають лінгвістичний статус okazіональних слів як «новоутворених матеріальних репрезентантів, що є результатом реалізації мовної потенції, характеризуються категорією okazіональності/узуальності, нульовим рівнем адаптації у мовному просторі та нульовим ступенем відтворюваності у просторі власне комунікативному» [36, с. 85]. Виходячи з цього, вони вирізняють **такі основні критерії** надання слову статусу okazіональності:

- *структурний* (утворення словотвірної моделі за незвичним типом та з порушенням структурних норм);
- *функційний* (залежність okazіоналізму від контексту чи конкретної ситуації, з обмеженістю функціонування в часі та просторі);
- *прагматичний* (творення okazіоналізмів як для називання нових явищ, понять, так і для надання оцінки некатегоризованому в словотвірній нормі мови).

На основі цих критеріїв робимо висновок, що питання лінгвістичного статусу індивідуально-авторських новотворів є важливим і актуальним.

Про це свідчить, зокрема, існування розбіжностей щодо термінологічного позначення однотипного явища та, передусім, наявність цілої низки думок щодо феномену okazіональності у різних аспектах мовознавства. Аналіз згаданих раніше міркувань дає підстави виділити такі особливості досліджуваного поняття: *новизна, оригінальність, індивідуально-авторська належність, невідповідність загальноприйнятому вживанню, стилістична маркованість, ситуативність та настанова на експресію.*

1.2. Диференційні ознаки okazіональних слів

Довгий час у науці про мову будь-які нові утворення мали назву «неологізм». За словами Е. Ханпіри «у літературознавчих працях до цього часу лише він і побутує. Тільки його визнає й середня школа. А тим часом одного цього терміна явно недостатньо для опису різноманіття фактів, пов'язаних з появою нових слів» [61, с. 247].

Сьогодні міркування щодо природи і сутності лексичних інновацій зазнали значних змін, однак й досі точаться дискусії стосовно критеріїв розмежування таких типів новоутворень, як неологізми, okazіоналізми та потенційні слова.

Таким чином, систематизація неологічного матеріалу вимагає насамперед чіткого визначення самого поняття «неологізм».

Д. Ганич, І. Олійник пропонують таку дефініцію: «**неологізм** - це слово або мовний зворот, утворені для позначення нового предмета чи вираження нового поняття» [11, с. 151].

У виданні «Українська мова. Енциклопедія» (2000) тлумачать сутність неологізму як «слово, а також його окреме значення, вислів, що з'явилися в мові на даному етапі її розвитку і новизна яких

усвідомлюється мовцями (загальномовні неологізми) або були вжиті тільки в якомусь акті мовлення, тексті чи мові певного автора (стилістичні, або індивідуально-авторські неологізми)» [58, с. 377].

К. Заболотний кваліфікує неологізм як «нове слово (стійке поєднання слів), яке відповідає вимогам спілкування, нове за значенням і за формою (або за формою, або за значенням), утворене за словотвірними законами мови або ж запозичене з іншої, яке сприймається мовцями мови як нове протягом деякого періоду часу» [18, с. 4].

Більшість фахівців у царині української неології наголошують на неоднорідності неологізмів, виділяючи серед них загальномовні (створені з метою дати назву новим фактам дійсності) та індивідуально-авторські (створені з художньою метою). Перші з часом набувають поширення, не втрачаючи своєї новизни, а другі - не стають частиною мовної системи і не виходять за межі тієї комунікативної ситуації, в якій вони були створені. Таким чином, термін «неологізм» поступово закріпився за загальномовними новими словами, тоді як «оказіоналізм» – за індивідуально-авторськими. Підтвердженням цієї думки слугує висловлювання М. Бойчук про те, що «межа між цими двома групами нових слів пролягає на рівні реалізації ними свого функціонального навантаження. Так, формування нової назви може мати номінативну мету (потреба назвати нове поняття для входження до суспільної комунікативної практики). Така нова лексична одиниця функціонально з'являється для багаторазового використання, переходячи з часом до складу активної лексики (за відповідних умов). Це – власне неологізми. Якщо ж новотвір породжено в результаті задоволення експресивно-образної потреби для досягнення певної позаномінативної (естетично-виражальної) мети і він має разовий характер, то такі одиниці розуміємо як оказіоналізми» [8, с. 8].

Відомий зарубіжний дослідник неології Дж. Гіятмі вказує на психологічне підґрунтя неологізмів, яке зумовлює їх розгляд «як слів, що сприймаються мовною спільнотою як нові» [63] і додає, що «такий підхід, з одного боку, є виправданим, оскільки нове поняття чи його значення перш ніж лексикалізуватися в мові проходить серію стадій акцептуалізації. Проте не варто відкидати той факт, що відчуття лінгвістичної новизни індивідами є доволі абстрактним, а тому слід зважати на дефініційні рамки пари «неологізм :: okazіonalізм»» [63].

Л. Пустовіт та Н. Клименко вважають, що на відміну від неологізмів, okazіonalісні слова характеризуються тим, що вони зберігають свою новизну незалежно від того, коли були утворені. Тому okazіonalізми можна вважати «вічними неологізмами» [50, с. 432].

Т. Окуневич пропонує такі ознаки, за якими можна розрізнити неологізми та okazіonalізми: «час появи слова (фактор історичного періоду народження слова); наявність – відсутність конкретного автора (для неологізму авторство не є суттєвим, однак для okazіonalізму авторство співвідноситься з конкретною особою – творцем цього okazіonalізму); відчуття – невідчуття новизни слова (неологізм належить до загальної низки мовних історичних змін, що не властиво okazіonalізму); входження – невходження в мову (неологізми входять в мову і є приналежністю мови, а okazіonalізми – це власне мовні факти)» [44, с. 83].

Від okazіonalізмів неологізми відрізняються й тим, що їм властива відтворюваність. Цю думку поділяє й В. Гладка, яка говорить: «Неологізми, функціонують у мовленні як готові, відтворювані одиниці. Натомість okazіonalісні слова не відтворюються, а творяться щоразу для кожного випадку свого вживання» [12, с. 22].

Таким чином, неологізми функціують як «одноразові лексичні одиниці, позбавлені відтворюваності» [12, с. 22]. Повноцінна інтеграція нових слів у мовну систему пов'язана з їхньою «рекурентністю», тобто здатністю відтворюватися навіть поза початковим контекстом, а також участю в процесах смислотворення та словотворення. Крім того, неологізми, на відміну від okazіональних слів, є «ключовими для утворення низки інших неологізмів – «неологізмів другого порядку» (термін І. Савицького) – за допомогою варіативних словотвірних засобів» [12, с. 22].

На відміну від неологізмів, okazіональні слова характеризуються здатністю до збереження своєї новизни, попри те, в який час вони були утворені.

За словами Л. Михайленка, поява нових утворень зумовлена двома чинниками: «**об'єктивним і суб'єктивним**» [40, с. 94]. «Перший виникає тоді, коли потрібно назвати нове поняття: у суспільстві виникає нова ситуація – з'являється потреба відреагувати на неї і дати відповідну, оскільки ні такого референта, ні його словесного позначення в українському лінгвокультурному просторі ще не було. Суб'єктивний чинник починає діяти тоді, коли у мовця з'являється бажання назвати наявний предмет, що вже має свою назву, інакше: *ми молода країна, ми молода – недодемократія*» [40, с. 95]. Тобто дослідник уникає термінологічних виразів на зразок: *демократія, що розвивається; розвиток демократичних засад у країні тощо*, створюючи okazіоналізми з синтетичною формою та чітким визначенням поняття, надаючи йому подальшого вираження.

Ж. Колоїз унеможливорює бінарність понять «неологізм/okazіоналізм» через те, що «нові слова із нульовим ступенем відтворюваності є окремими випадками вживання, обмеженими комунікативним простором, причому деякі з них можуть увійти до

загального вжитку» [33, с. 79]. Вона зазначає, що «кожен неологізм проходить початкову стадію свого існування як okazіональне слово, а вже потім закріплюється або не закріплюється в мові» [33, с. 79].

Варто додати, що деякі лінгвісти (О. Габінська) не диференціюють нові утворення на неологізми та okazіоналізми, вважаючи, що «в ході ономасіологічного аналізу, об'єктом якого є словотвірний процес, слово розглядають у відриві від його подальшої долі в лексичній системі мови, тому протиставлення понять «неологізм» – «okazіоналізм» зайве» [10, с. 35].

Ми ж дотримуємося думки щодо необхідності розмежування аналізованих понять та виділяємо такі критерії: **новизна** (*в okazіоналізмі вона постійна, неологізмам же властива їх втрата*), **залежність** (*okazіональні утворення мають тісну залежність від контексту, у неологізмі вона відсутня*), **належність** (*okazіональній лексиці характерна індивідуальна, а неологізмам - соціальна*), **нормативність** (*притаманна лише неологізмам*), **вираження** (*в okazіональних новотворів переважає експресивна функція, у неологізмі - номінативна*).

Слід також зазначити, що okazіональність часто тісно пов'язується із категорією узуальності. Це питання висвітлено у наукових розвідках В. Гладкої, Ж. Колоїз, Р. Ріжко та ін.

Ж. Колоїз підкреслює, що «більшість okazіоналізмів продукуються за зразками узуальних слів. У новоутворенні може змінюватися корінь, суфікс, префікс, іноді навіть спосіб словотворення, при цьому продукується слово, яке зазвичай вступає в синонімічні відношення з узуальним, поповнює узуальний синонімічний ряд» [34, с. 35].

На думку Р. Ріжко, «Okazіональні лексеми відкривають нові «русла» руху потоку свідомості реципієнта, актуалізують такі його

концептуально-чуттєві сфери, які узуальні слова, їх внутрішні форми не завжди здатні виражати» [52, с. 191].

Аналізуючи мовні явища, мовознавці дійшли висновку, що узуальне, зазвичай, охоплює ті явища, які є частиною усталеної мовної системи і можуть застосовуватися всіма її носіями в типових комунікативних ситуаціях. А до оказіонального, навпаки, відносять нові явища, які виникають у конкретному процесі мовленнєвого спілкування й породжуються його комунікативними потребами, не виходячи за межі певних ситуацій обміну інформацією.

Вивчення оказіоналізмів у лінгвістиці ґрунтується й на протиставленні їх потенційним словам. Структуру і семантику яких досліджували Н. Клименко, С. Романчук, В. Русанівський, О. Тараненко, О. Турчак.

Зазвичай, потенційні слова розуміють як «нові лексичні одиниці, які створюються в процесі спілкування на основі високопродуктивних словотворчих моделей. Авторська індивідуальність майже не впливає на їх створення, вони дуже схожі на слова, що існують в мові. Забарвлення новизни як би стушовується в них завдяки високій регулярності словотворчого типу, до якого належить створене слово» [53, с. 54]. Природу потенційних слів можна розкрити на прикладі слова *китиха*. «У кожній мові разом із словами, що уживаються в повсякденній практиці, існують, крім того, свого роду "потенційні слова", тобто слова, яких фактично немає, але які могли б бути, якби того захотіла історична випадковість. Слово *слониха* від слова *слон* – слово реальне і історичне. Але поряд з ним, як його тінь, виникає потенційне слово *китиха*, як жіночий рід до *кит...* Те, що живе в мові прихованим життям..., дане як натяк в системі мови, проривається назовні в подібних явищах мовного новаторства, що перетворює потенційне в актуальне» [53, с. 54].

К. Дюкар наголошує на тому, що деякі потенційні слова «можуть не закріпитися в мовній і мовленнєвій практиках навіть із огляду на те, що їхнє утворення повністю відповідає нормам сучасної української літературної мови» [14, с. 14]. Дослідниця наводить приклади таких випадків: «одиниці *кошеня, зайчєня, цуцєня*, утворені за зразком іменник – назва істоти + -єн-, кодифіковані, однак слова *ящїреня, пандєня, фазєня* не закріплюються у мові, незважаючи на свою нормативність» [14, с. 14].

Услід за Ж. Колоїз «потенційність не є «елементом мовлення», не є і результатом мовленнєвої діяльності. Це схеми, моделі, які, щоб стати об'єктивною реальністю, повинні бути реалізованими в матеріальних сутностях. Допоки такий процес не відбувся, вони є абстракцією, нематеріалізованими мовними зразками, матеріалізовані елементи яких уже наявні в мові» [43, с. 99].

Отже, потенційні слова не є частиною словникового складу мови і, як уже згадувалося, створюються за високопродуктивними словотвірними типами для називання понять, які не мають постійної та загальноприйнятої назви. Це дає змогу розглядати okazіональні лексичні одиниці без необхідності розрізнення їх на потенційні та індивідуально-авторські слова.

Таким чином, аналізовані мовні одиниці, вслід за К. Нікітченко, кваліфікуємо так: «неологізми – нові слова в мові, потенційні слова – це лексеми, які створені (але ще не зафіксовані традицією вживання слів) або можуть бути змодельовані, та okazіоналізми – слова, на утворення яких впливає порушення певних законів словотворення» [64, с. 182].

Висновки до першого розділу

Опрацювавши теоретичні матеріали, приходимо до висновків, що питання лінгвістичного статусу індивідуально-авторських новотворів є

важливим і актуальним. Розбіжності у термінологійному позначенні однотипних явищ і наявність різних поглядів на феномен okazіональності вказують на складність і значущість цього питання.

Аналіз міркувань, що визначають особливості індивідуально-авторських новотворів, розкриває такі **ключові аспекти** цього явища:

- **Новизна та оригінальність:** індивідуально-авторські новотвори вирізняються своєрідністю та унікальністю.
- **Індивідуально-авторська належність:** вказує на те, що такі новотвори є результатом творчого внеску конкретного автора.
- **Невідповідність загальноприйнятому вживанню:** свідчить про те, що такі мовні одиниці можуть виходити за межі стандартних лексичних форм.
- **Стилістична маркованість:** індивідуально-авторські новотвори можуть мати особливий стиль або маркер, який робить їх виразними та неповторюваними.
- **Ситуативність та настанова на експресію:** вони можуть виникати в певних ситуаціях та мати настанову на вираження емоцій чи індивідуальних поглядів.

Класифікація мовних одиниць (неологізмів, потенційних слів та okazіоналізмів) розширює розуміння індивідуально-авторських новотворів, надаючи їм конкретні визначення в контексті мовознавчого дослідження. Зокрема, визначення okazіональних слів як таких, що виникають внаслідок порушення певних законів словотворення, розкриває зв'язок індивідуальності з механізмами формування нових мовних одиниць.

РОЗДІЛ 2

НЕОЛЕКСЕМИ У ТЕКСТАХ УКРАЇНСЬКИХ ПОСТМОДЕРНІСТІВ: ФУНКЦІЇ, СТИЛІСТИЧНІ Й СЛОВОВІРНІ ВЛАСТИВОСТІ

2.1. Функційно-стилістичні особливості індивідуально-авторських новотворів у текстах української постмодерної прози

Окреслюючи функції okazіоналізмів, наголосимо на їхній доцільності, навіть необхідності в художньому тексті, де покликані виконувати насамперед **власне номінативну функцію**, оскільки більшість неологізмів виникають у мовленні у зв'язку з необхідністю назвати нові поняття чи предмети або дати назву вже існуючим. Таким okazіональним одиницям притаманне інформативне й комунікативне навантаження. Стилістичні властивості в них виявляються слабо. Наприклад: «...наклеювання колючих **дідоморозівських борід**» [28, с. 176]; «В укрів почалася тотальна **плювофобія**» [38, с. 112]; «**Харакірництво** стало модним» [38, с. 25]; «Долинає й до мене приглушений **верескжебоніння** моєї тимчасової сестри по нещастю» [26, с. 108]; «**Гей-життя** в Лондоні дуже бурхливе» [46, с. 83]; «...**героїністки-початківці**» [46, с. 83].

Ми помітили тенденцію до **переномінації** письменниками-постмодерністами вже названих предметів, явищ, понять. Як влучно зауважив В. Олексенко, «вони стимулюють співтворчість читача» [45, с. 207]. Уважаємо, що такі okazіональні лексеми створюються задля підсилювально-впливового ефекту на читача, таким чином спонукаючи його до роздумів, пошуків ширшого значення слова: «Тому й доведеться здатися на милість Божу, порпаючись у минулому потьмянілого щоденника, як гуска в просі, і шукати там **опертя**» [39, с. 12]; «Не існує не тільки для мене, але й для всієї решти жінок, отих, що **торпедують** пороги загсів і пологових будинків; отих, що втирають сльози самотності і виходять на пошуки чоловіка, як мисливець на останні свої лови» [39, с. 18]; «Якась мутна **моторош** обволокла душу лепким жабууринням – і начебто підкосила волю до життя» [39, с. 18].

На процес творення індивідуальних слів, за словами Н. Адах, «впливають прагматичні чинники, що відображають ставлення автора до денотата» [2, с. 12], у таких випадках okazіоналізми виконують **номінативно-оцінну функцію**. Прагматична інформація слів-саморобків виражена в оцінних протиставленнях на кшталт «погано – добре», що дає змогу читачеві сприймати оцінку новотвору, закладену автором у це слово. Наприклад: «...ви вже поставили подумки діагноз, *severe psychological problems* з обох сторін – **націоналмазохістка** (хоча з таким діагнозом ви, напевно, не знайомі ...) й **аутичний маніяк...**» [20, с. 68]; «...бо втікати не було куди, і він, не сказавши ні слова, з розмаху впік її по щоці, – розуміється, потім були **обійми-облизування, поцілунки-перепросини...**» [20, с. 154]; «...**недоношуванці**, що в народі називалося *секенд-хендом*» [38, с. 30]; «...**мобільні дебільними**» [38, с. 19]; «...**любов-забудьрозум**» [38, с. 67]; «**Всі оті недолугі, надумані фантазії псевдописарчуків про загробне життя – не що інше, як страх інших авторів перед майбутнім**» [39, с. 16]; «Ця дурна, **псевдолюдяна**, нібито наукова, теорія така ж фальшива – як розвінчаний міф про те, що біг продовжує життя, що нервові клітини не відновлюються, що земля тримається на трьох китах, а коров'яче масло шкідливе для здоров'я» [39, с. 84].

Виступаючи джерелом мовленнєвого новаторства, okazіональні слова у текстах української постмодерної прози використовуються з художньо-виражальною метою. Таким чином виконуючи **експресивну функцію**. На виразність таких неологізмів впливає насамперед незвичайна природа їх виникнення та незвичайні способи творення. Введені в контекст, вони співіснують з іншими мовними засобами, мають посилену емоційність та сприяють досягненню образності висловлюваного на рівні тексту. Зазвичай в okazіоналізмах легко можна відтворити першооснову: «...я їх знаю, тільки от того страху –

манливого й темного, заворожливо-притягального захвату **згуби**, який є в ньому...» [20, с. 35]; «...звільнити того пацанка з його мовчазного й **жорсткогубого**, добре задбаного й охайно поголеного чоловіка...» [20, с. 40]; «...та хто ти ваще така, слухай, ти **забацана Ukrainian**, дитя **відраденської** комунальної хрущовки...» [20, с. 44]; «...заїжджа, як і ти, кийвська **іскусвоєдка** з натренованою манерою раз у раз закладати пальчиками...» [20, с. 65]; «...і вперше бачить на його обличчі понуро **навовкулачений** вираз...» [20, с. 77]; «...божевільним страхом і собі **впасти в ряд, не збутись, скацаніти**, як усі в попередньому поколінні...» [20, с. 78]; «А дворняжка не може перевестися. Вона може хіба що **одіамантитися**, не розуміючи, що це їй все одно не допоможе» [39, с. 57]; «Всіляко підтримуючи ідеї великого переселення, ми досягнемо виведення цілком нових і химерних націй та народностей з настільки покрученими назвами, що вони самі будуть їх соромитися: **росіяків, укралійців, карело-мінгрелів, чербословамів, румунголів, нідербайджанців, швеків, гредів, французбеків, білошвабів, курдифранків, жиздоболів та карпатських русинів**» [5, с. 135]. В останньому прикладі помітна суб'єктивна, зокрема **іронічна оцінка** майбутніх явищ.

Для **емоційного увиразнення** інформації письменники-постмодерністи часто **надмірно використовують однорідні елементи**: «...нехай вже краще **несправжність** **несправжнього** **не справджується**» [26, с. 11]; «...це виглядало **нестерпно нестерпним**» [26, с. 37].

Зазначимо, що у цілій низці випадків **оказіональні слова** використовуються письменниками-постмодерністами з метою **влучної, дотепної характеристики**, яка містить елементи **суб'єктивної оцінки**, певних осіб або явищ, тобто виконують **оцінну функцію**. Наприклад: «Позаяк служба **правилася на тридцять котромусь каналі, то лапчик** (мурчик, **котульчик, хвостик-пухтик**) **власноручно прибив за вікном**»

спеціально придбану (сорок п'ять доларів без установки) антену» [20, с. 121]; «І вийшли на арену силачі: **шантажорозвінчувач і реформоподавач**, претендент на історичні науки і регалії, представник і куратор, генератор і сокирник не однієї політичної сили і власного імені – **Роман Смердний**» [38, с. 34]; «...екс-денді, **ВЕНЕТТО - любець, порадник і розрадник...Мішаня Плотський**» [38, с. 35]; «...чотар кришувальників і погромник «дахів», дозорець обмінних пунктів – **Сашко Буй-Тур-Чинов**» [38, с. 35]; «...космопідкорювач, экс-Папа у квадраті – **Леонід Другий Кудла**» [38, с. 35]; «...кубико-рубико-перекидувач, **Монако-житель – Ахмет Магометов**» [38, с. 36]; «...незмінний **лапшеріз і окоплюв Пліховшек**» [38, с. 38]; «...єдина **прометеєжінка – Тама Підшукуратова**» [38, с. 39]; «...незабудько власних університетів **Ромко Збавич**» [38, с. 40].

Стилістичні функції індивідуально-авторських неологізмів досить різноманітні. Трапляються випадки, коли вони виступають складниками таких тропів, як епітет, метафора, гіпербола, персоніфікація тощо.

Епітети у творчості письменників-постмодерністів представлені переважно прикметниковими новаціями, що здебільшого покликані створювати **іронію, ефект комічного** або ж, рідше, передавати внутрішні особливості денотатів: «...тарілки з **замордованою рибою**» [5, с. 138]; «...салат з **анемічного огірка**» [5, с. 170]; «...алкогольний **маньяк...**» [7, с. 39]; «Була тоді якась **дурна і гола весна**» [29, с. 27]; «...**крихке тіло...закатоване серце**» [47, с. 27]; «...глибока **унітазна філософія**» [47, с. 53].

Оказіональні лексеми також є частиною **метафор**, чим підсилюють їхню виразність: «...**вистромиласть усмішка**» [28, с. 114]; «**Час сказився**» [29, с. 25]; «...**вона (осінь) не вивернеться від мене**» [49, с. 15]; «...**вулиця фліртує зі мною...**» [49, с. 18].

У плані стилістичного використання привертають увагу також елементи **градації індивідуально-авторських неологізмів**. Вони здебільшого притаманні складним синтаксичним конструкціям з тривалим і зростаючим емоційним навантаженням й нерідко відзначаються спадом, послабленням напруження. Загалом такий стилістичний прийом цілком відповідає принципу гри, що є однією з характерних рис творів постмодерної прози: «...мова, дарма що незрозуміла, на очах у публіки **стяглася** довкола тебе в прозору, мінливо-ряхтуючу, немов із рідкого шкла виплавлювану, кулю, всередині якої, це вони бачили, чинилась якась ворожба: щось **жило, пульсувало, випростовувалось, розверзалось провалами, набігало вогнями** – і знов затуманювалось...» [20, с. 27]; «Бо прізвище **UA** обіцяло новації, популяризації, реструктуризації, реприватизації, стабілізації, акції, дотації, нотації, інновації, **протикриміналізації, детінізації, антидебілізації, тюрмізації, рукомиїнікозації, транзакції, а по всьому – овації! Овації!**» [38, с. 71].

Особливу роль, на нашу думку, відіграє використання письменниками зазначеного періоду **комічних елементів**, адже постмодерністичний дискурс увібрав у себе погляд на повсякденну реальність як на театр абсурду, водночас синтезуючи карнавальне, іронічно-сміхове й серйозне ставлення до дійсності. Іноді це досягається **поєднанням різної за стилем уживання лексики**, як-от: «Вони підійшли до невеличкого гурту панів і пань, які про щось **увічливо варнякали** між собою» [7, с. 35]; «Просто до мене, безпосередньо, ось так взяв і підійшов **чоловік, У ЯКОГО НА РУЦІ ЗОЛОЧЕНИЙ РОЛЕКС!!!**» [16, с. 7] або **протиставленням омонімів**, де один вказує на власну назву, а інший - на загальну: «Аж після цього вона почула на танку важку **саламандрову ходу** переповненого весною і крокусами **Цумбруннена**» [3, с. 107]; «**MY NAME IS FANNIE – I'M REALLY FUNNY**» [3, с. 137];

«*Страви дня: філе з анчоуса, консоме з бобів, омар (хайям)*» [6, с. 41]; «*Вересень жевріє (здається, микола він?)*» [27, с. 150]. Часто такий список починається ніби серйозно, але закінчується стилістичним пониженням, що також створює комічний ефект: «*Духовність, духовність, православіє, монархія, духовність, монархія, православіє, чинолюбіє, духовність, почитаніє, православіє, сладострастіє, рукоблудіє...*» [5, с. 125].

Для досягнення комічного письменники-постмодерністи звертаються до **гіперболи**, яка сприяє образному перебільшенню за розміром, силою та значенням: «*А простору, навпаки, забагато – стіни, сходи, коридори, двері і внутрішні вікна, меблі і картини дробили простір будинку на нескінченність суб-, пара-, супер-, транс-, інтерпросторів*» [49, с. 49]. Крім того, творення комічного відбувається й за допомогою такої стилістичної фігури, як **оксюморон**, сутність якого полягає у поєднанні семантично несумісних, антонімічних понять. Наприклад: «*...жахливо-комічний ефект...*» [6, с. 82]; «*...радісно-гіркий карнавал...*» [6, с. 161]; «*...солодко-гірке свято*» [6, с. 228]; «*...ніжний гвалтівник, солодкий вбивця, красунчик, дуже схожий на Фреді Крютера*» [6, с. 91]; «*...струнка світловолоса аж до блонду шатенка*» [26, с. 78]; «*...симпозіум покійників про наше майбутнє*» [5, с. 136]. Такі факти використання оксюморона, крім виконання синтаксичної функції, мають на меті викликати у читача певні асоціації.

Зауважимо, що **оказіональна іронія** виступає одним із основних засобів вираження комічного. Її використання безпосередньо відображає думку автора, надає прозовому твору додаткового сенсу та особливого стилістичного забарвлення. Зазвичай така іронія має **веселий, подекуди бешкетний характер**, оскільки автори іронізують з будь-яких приводів, навіть з приводу табуйованих у культурі тем, таких, як пошук національної ідентичності: «*Наші славні пращури інтенсивно зривали із*

себе й своїх нащадків чорнії брови, карії очі, ніженьки білії, вустонька медовії й тому подібне **націоналістичне причандалля**» [5, с. 148] або ж теми смерті: «*Пепа знав лише те, що про мерців переважно кажуть одну з двох речей – або цілком інша людина, або зовсім як живий*» [3, с. 44].

Фіксуємо й сумну, ніби схожу на самоотруєння іронію: «*Скоголить бідна, нелюблена, покинута на вокзалі дівчинка, ладна йти на руці до кожного, хто скаже: «Я твій тато, та тільки хто ж таке скаже тридцятичотирилітній бабі*» [20, с. 22].

Представникам українського постмодернізму притаманна здатність до **самоіронічності**. Як-от, наприклад, наратор «Подвійного Леону», опинившись у критичній ситуації, продовжує іронізувати при спілкуванні з головним лікарем психлікарні: «*Як же мені тебе називати, любонько, - натомість думаю я. Клаудія Шіффер? Міс Гнуссен? Леді Ді? Останнє, з огляду на співпадіння ініціалів, видається найдоречнішим, однак рафінована стриманість покійної принцеси якось не узгоджується з вишколеною неприступністю цієї спокійної шпитальної королеви*» [26, с. 193].

Часом для вираження іронії автори послуговуються **тавтологією**: «*...свобода свобідна висвободжуватися...*» [49, с. 32]. За допомогою такого уточнення автор ніби натякає на те, що свобода може бути невільною.

Крім виконання оказіональними словами, що функціують у текстах української постмодерної прози, названих стилістичних функцій, спостерігаємо також їх здатність образно описувати зображуване, тобто виконувати **дескриптивну функцію**: «*Вона стала вбивцею слів*» [26, с. 37]; «*...їй блювалося піврічними депресіями*» [29, с. 70]; «*...ти була спотворена вагітністю мого прокляття*» [47, с. 12]; «*...метастаз будівель...*» [47, с. 29]; «*Сумно від літніх істерик природи*» [47, с. 66].

Серед усього функційного різноманіття okazіональних сполучень слів знаходимо й такі: «Таким чином, вона підсунула йому свій тридцять сьомий рік, вінцем якого стало вбивство близького товариша, відкритого до будь-яких карколомних (дослівно) авантур **газетяра-пролази**, викинутого на всій швидкості з пасажирського поїзда десь між Здолбуновом і Києвом (**п'ятника** в купе, куріння в тамбурі, випадкові **попутники-спільники**, політ між іскрами, карколомність)» [3, с. 64]; «От вони зараз і колються, а то зовсім уже без понятій - взяли і **гостя** мені замочили...Причому **замочили** в дослівному сенсі, - втрутився на мить хворобливий шкільний вундеркінд, вискочивши з жовтого мерехтіння поперед замовклого бультер'єра. **Тіло** упало в Потік - і **замочилося**. Тут етимологія як ніколи спрацювала на користь семантики: вдарили по голові й **замочили**. Хоч насправді вони лише знаряддя» [3, с. 235]; «Цього разу Ангел Циклонів не мав жодного шансу, хоча через тринадцять років усе виглядало майже так само: та сама полонина Дзіндул, та сама трава, той самий осклілий погляд у небо, от тільки цього разу він виявився куди **справнішим добровольцем**, вистреливши в себе зі знанням діла і цілком добровільно» [3, с. 46]; «Франциск вважав себе людиною **поверхневою**. **Любив поверхні**. Почувався на них впевнено» [49, с. 15]. Наведені приклади яскраво демонструють **креативну функцію** індивідуально-авторських новотворів, яка реалізується шляхом використання полісемії, зокрема зіткненням двох слів, одне з яких має пряме (нейтральне) значення, а інше - переносне (іронічне або метафоричне).

Отже, матеріал нашого дослідження доводить, що функційно-стилістичний аспект індивідуально-авторських новотворів, які використовуються в українських постмодерністських прозових текстах, є доволі різноманітним. Деякі з okazіональних сполук мають слабе експресивне забарвлення. Це пояснюється тим, що поява неолексем

зумовлена необхідністю давати назви новим предметам, явищам та поняттям, тобто виконувати номінативну функцію. Або ж вони виступають експресивними еквівалентами до вже відомих у мові назв і виконують номінативно-оцінну функцію. Однак більшість okazіональних слів виконують експресивну та власне стилістичну функції, передусім оцінну та дескриптивну. Як такі, вони є потенційним джерелом іронії, гумору та сатири, створюючи різноманітні стилістичні відтінки та збагачуючи словниковий склад української мови. Ми переконані, що okazіональні лексичні одиниці продукуються письменникам-постмодерністами свідомо, адже саме у такий спосіб вони реалізують свій творчий потенціал і прагнуть до самовираження. Okazіоналізми також являють собою експериментальні та художні пошуки, що виникають у свідомості письменників як суперечності між нормою, яка є відображенням об'єктивно існуючої природи мови, її кодифікацією та усвідомленою необхідністю, відображеною в лінгвістичній свідомості носіїв мови.

2.2. Словотвірний аспект okazіональних слів української постмодерної прози

Словотвірний аспект здавна уважався більш важливим, ніж, скажімо, лексико-семантичний або ж функційно-стилістичний, оскільки, на думку багатьох лінгвістів, мовленнєві новотвори достатньо часто демонструють великі резервні можливості словотвірної підсистеми мови. Зважаючи на активність творення okazіоналізмів різними словотвірними типами, можна стверджувати про властивий їм ступінь продуктивності. Крім того, типологія словотвору не лише визначає ступінь продуктивності відповідного типу, а й допомагає більш точно описати

значення мовних одиниць. У результаті чого виявляються ті семантичні межі оказіональних утворень, які визначають імовірність побудови слів за тими чи тими моделями.

З огляду на те, що індивідуально-авторські новотвори демонструють збагачення й оновлення словникового складу мови, водночас ілюструючи результати відповідних словотвірних актів і відповідних способів словотворення, дослідження особливостей їхнього продукування має безсумнівний інтерес. Особливо актуально у світлі української постмодерної прози, адже саме для постмодерністських художніх текстів важливим є відмова від усталених мовних норм і правил, якої-небудь структури, порядку, що спонукає письменників-постмодерністів до пошуків нових, зокрема лексичних способів відображення свідомості автора. Як наслідок, відбуваються незвичні комбінації словотворення оказіональних лексем, що спричиняє неабияку зацікавленість з боку мовознавців.

Мовознавці Г. Вокальчук, С. Воропай, Є. Карпіловська, Ж. Колоїз, А. Нелюба, О. Стишов, для позначення терміну «творення оказіоналізмів» найчастіше уживають вислів «оказіональна деривація». Часто вказуючи при цьому, що індивідуально-авторські слова *«утворюються переважно за відомими українській літературній мові словотвірними моделями, які відповідно до вимог контексту зазнають структурно-семантичних модифікацій унаслідок незвичних поєднань твірних баз і формантів, а також низки супровідних семантико-граматичних змін»* [8, с. 11] - (курсив наш - Ю.Н.).

Підкреслюючи частотність втілення авторськими словами того, що потенційно можливо відповідно до вимог систематизації мови, на думку Ж. Колоїз, оказіональною деривацією є «процес матеріалізації, актуалізації мовних потенцій, процес утворення нових номінативних одиниць (зокрема й лексичних, але не тільки) на основі вже

«відпрацьованого», адаптованого в «мовному просторі» матеріалу» [34, с. 5]. Дослідниця також наголошує, що «авторські неологізми, будучи результатами номінативної деривації, водночас є продуктами вербальної комунікації, для яких конкретна комунікативно–прагматична ситуація стає їхньою своєрідною апробацією і в межі якої новотвори потрапляють як зразки об'єктивованих мовних потенцій у процесі текстоутворення» [35, с. 29].

У результаті, традиційними вважають **три провідні способи творення оказіональних слів: по-перше, вживання афіксальних засобів, що притаманні певній мові; по-друге, переосмислення семантики слів або морфем, уже наявних у мові; по-третє, активне вживання іношомовних елементів, а також елементів нелітературного просторіччя, територіальних діалектів, професійних і соціальних жаргонів тощо.**

Сучасна ж епоха активізувала словотвірні процеси у мові. Спостерігаємо такі **способи творення індивідуально-авторських слів**, як «вивільнення афіксів й інших частин слова, використання афіксів у якості базових основ, каламбурні та паронімічні «ігри» зі словом» [22, с. 182], «креація, аугментація, елімінування, анаграматичні способи (ретроскрипція, метатеза, тмезис), графіксація, субституція, оказіональна метонімізація» [48, с. 218].

Слушним видається висновок про те, що «повний перелік цих способів навряд чи можливий взагалі, адже створення оказіоналізмів – явище індивідуальне. Саме тому не можна гарантувати, що, характеризувавши *n* оказіональних способів словотворення, ми тут же не зустрінемо способи *n+1*, *n+2* і т.д.» [23, с. 191].

Тож у дослідженні послуговуватимемося поділом з огляду на **морфологійні та неморфологійні способи творення неолексем.**

До перших належать способи творення нових слів на основі існуючих у мові основ і словотворчих елементів.

Нами були виявлені такі **найпродуктивніші** морфологічні шляхи творення okazіоналізмів, як афіксація, яка відбувається за допомогою суфіксації, префіксації, конфіксації та творення композитів шляхом поєднання двох чи більше слів або коренів, тобто словоскладання.

Розглянемо вищезазначене у межах певної частини мови.

Виникнення okazіональних іменників частіше відбувається за допомогою суфіксів. Наприклад: «...**антоничіанець**...» [3, с. 35], «...**покоївка та покоюн**...» [27, с. 176]; «...**регенератор і сокирник**...» [38, с. 34]; «...**через нетвердість мозку своїх провідників і зверхників**» [38, с. 25]; «...**очорнювач, цинічний висміювач найсвятіших понять**...» [28, с. 134]; «...**знав кількох заложниць, проте переважно – незможниць**...» [7, с. 223]; «...**носійка автентичного волосся**...» [38, с. 37]; «...**сіячка смішного, безглузлого й аномального**...» [38, с. 39]. Продуктивним є також творення okazіональних іменників, побудованих за моделями словоскладання: «**Ось він, цей дім-уламок, дім-інвалід**» [7, с. 158]; «...**невже жінка-танк не може сходити в солярій?**» [29, с. 177]; «**Євка йшла по дорозі й горлопанила ретті-молитви до всього суцього**» [28, с. 63]. Подекуди фіксуємо префіксацію іменникових okazіоналізмів, але вона здебільшого має іншомовний характер: «...**недо-місто моє**» [28, с. 184]; «...**це напівтовариство**...» [25, с. 17]; «...**екс-денді**...» [38, с. 35]; «...**постаті без облич, бо в контражурі**» [28, с. 35]. Зазначимо, що конверсія виявилася малопродуктивним способом творення okazіональних лексем. Трапляються лише поодинокі випадки її вживання: «...**безлісся**...» [28, с.58]; «...**безголовість**...» [38, с. 7].

Серед прикметників спостерігаємо активну суфіксацію: «**Тополі – тополева, топольна. Липи – липова, липна**» [6, с. 153]; «...**цю**

грубосклову вітрину...» [19, с. 39] та словоскладання: *«Весь із себе молодий-талановитий»* [19, с. 143]; *«...із вічно-масного гнutoго алюмінію...»* [19, с. 61]; *«...ціла постава мінялася на грандєсячу, старорєжимно-вєличну...»* [19, с. 241].

Кількість оказіональних дієслів невелика. Ці одиниці утворені переважно суфіксальним способом: *«...доведеться бути затриманим і допитуваним, а потім, чого доброго, ще й копаним, печінкованим, понідребрюваним тощо»* [3, с. 93].

Зафіксовані нами оказіональні слова у текстах української постмодерної прози утворюються і за допомогою неморфологічних способів словотвору.

До морфологічно-синтаксичного способу належать похідні форми, що виникають у результаті зміни слів або форм однієї частини мови іншою: *«Мовчить, немає чого прощати немає мого **прощати?**»* [27, с. 89].

Лексико-синтаксичний спосіб охоплює поєднання двоє чи більше слів, а у текстах постмодерністів навіть речення. Значення таких словотвірних поєднань виявляється шляхом змін синтаксичних ознак словосполучення і з'яви граматично оформленого слова, що належить до певної частини мови: іменника: *«...втупитися в прищаві щoки **якої-небудь-дівулі...**»* [24, с. 45] чи прикметника: *«Другого дня **не-в-спромозі-згадати-якого місяця...**»* [27, с. 234].

Зазначимо, що найпродуктивнішим серед неморфологічних способів словотвору є лексико-семантичний. Звукова оболонка твірного слова якого залишається незмінною, але набуває нового значення. Так автори надають своїм героям прізвища (*«Це профєсор **Доктор** (бувають і такі прізвища в Галичині!»* [3, с. 35]), або створюють жартівливі назви населених пунктів (*«...oскільки на перегоні міжстанціями **Дуна Середня***

і Дуна Верхня на путях лежала корова...» [3, с. 27]) та вдаються до персоніфікації («...містер *Сульфазин* поки щоніж не виказує себе» [26, с. 118]).

Привертає увагу й такий нестандартний спосіб творення індивідуально-авторських слів, як **контамінація**, природа якої, як і процес її утворення, у науковій літературі трактують неоднаково. Трапляються такі терміни її позначення: *блендінг, вставкові словотвори, злиття, слова-композиції, слова-спайки, словозрощення, стяжіння, телескопія* тощо. Проте, незважаючи на велику термінологічну різноманітність відповідного поняття, всі визначення описують той самий словотвірний феномен. З одного боку, це свідчить про недостатню вивченість цього мовного явища в сучасному мовознавстві, з іншого, це можна пояснити тим, що різні дослідники мають суттєві переваги при виборі того чи того терміну.

Варто також зазначити, що контамінаційні процеси в мові не є новими, хоча й недостатньо вивчені. Багато таких слів, що потрапили до словників відносно недавно, були у вжитку задовго до того, як їх фіксовано. Це свідчить про те, що контамінація як спосіб словотвору існувала задовго до того, як почали вивчатися питання, пов'язані з її значенням, структурою та статусом.

Зазвичай контамінацію кваліфікують як «схрещення двох мовних одиниць, які, перебуваючи в парадигматичних і рідше синтагматичних відношеннях між собою, одночасно спливають у свідомості мовця при потребі позначення певного поняття чи ситуації й внаслідок цього переплітаються або тісно поєднуються в межах однієї новоутвореної одиниці» [59, с. 269]. Таке її трактування не відображає способів продукування контамінанта, і тому деякі вчені розглядають цей феномен як «взаємодію, об'єднання номінативних одиниць та спосіб творення

комполітив, абреліатур, телескопізмів, а також фразеологізмів» [55, с. 251].

Ми ж розуміємо **контамінацію** як *самостійний спосіб словотворення, який поєднує дві або більше усічених твірних основ або слів, а також повне слово або основу з усіченням, у результаті чого утворюється нове слово, об'єднуючи таким чином значення всіх структурних елементів в одне ціле.*

Отже, у текстах української постмодерної прози простежуємо такі випадки контамінованих сполук: «...миє офіси **буржуїнам**» [15, с. 27] – буржуй + бабуїн; «...серед них були такі світила, як... **Прозаяк, Любанський, Ірпінець**» [26, с. 65] – проза + Позаяк та Ірпінь + Ірванець; «Ефект відсутності – це коли тебе десь немає, а ти раптом дуже хочеш там опинитись. У Москві цей ефект є одним з найгостріших на світі. Я не думаю, що хотів чи зміг би в ній жити. Але раптово в ній опинитись – о, це буває зі мною ще й досі! Особливо чомусь посеред зими. Зимове загострення **москальгії?**» [4] – москаль + ностальгія. Ці приклади свідчать про те, що формальні показники вихідного слова зберігаються, а їхня семантика перетинається.

Суть окаяіоналізму, утвореного шляхом контамінації, містить повне або часткове значення його структурних компонентів, де нерідко спостерігаємо намір передати натяк або жарт. Л. Омельченко висловлюється з цього приводу так: «численні слова-злитки характеризуються яскраво вираженим грубувато-експресивним жартівливим або гумористичним забарвленням, властивим усно-розмовним елементам, і задовольняють соціальну потребу в емоційно-експресивних одиницях» [13, с. 66]. Наприклад: «Всіляко підтримуючи ідеї великого переселення, ми досягнемо виведення цілком нових і химерних націй та народностей з настільки покрученими назвами, що вони самі будуть їх соромитися: **росіяків, україїців... сербословатів,**

румунголів, нідербайджанців, швеків, гредів, французбеків, білошвабів, курдифранків» [3, с. 143] – росіяни + поляки, українці + австрійці, серби + словаки, румуни + монголи, нідерландці + азербайджанці, шведи + греки, греки + шведи, французи + узбеки, білоруси + шваби, курди + франки.

Фіксуємо й каламбурний характер індивідуально-авторської контамінації, для якої характерне одночасне зникнення однієї частини слова і її поява, але лише у тому тлі, що служить розумінню okazіоналізму: *«Тільки ж бо це не метелик, а мایتелик. Походить він зі старих майток. Наприклад, старі панчохи перетворюються на велетенських п'явок: ми називаємо їх п'янчохи»* [9, с. 57]; *«...сексі-кола...»* [17, с. 4]; *«Паспорт врештї-решт в остатній 'мент було все-таки отримано, і наслідком цієї остат'мент'альності була неможливість придбати квиток»* [26, с. 67].

Таким чином, мова, відповідно до динаміки життя, постійно перебуває у стані трансформацій, де феномен okazіональності виступає одним із джерел її поповнення. Найпродуктивнішими способами творення індивідуально-авторських слів вважаємо морфологічну суфіксацію й словоскладання. Серед неморфологічних переважає лексико-семантичний спосіб словотворення. Щодо ролі контамінаційних сполук у системі словотвору можна сказати, що слова, утворені за цим принципом, не є загальноживаними, однак вони розкривають нові можливості мови й сприяють розвитку її дериваційного потенціалу. Уважаємо, що контамінаційні процеси словотворення відбуваються не шляхом механічного скорочення вихідного слова, а за допомогою навмисного, семантично вмотивованого поєднання. Іншими словами, нове слово утворюється з двох фрагментів, зазвичай із новим предметно-логічним значенням.

Отже, спостереження над оказіональними словотворчими способами **засвідчили**: *найбільш уживане слово, яке потрапляє у незвичний контекст, може розширювати свою лексико-семантичну поєднуваність, тим самим збільшуючи цю потенційну валентність та надаючи їй більшої експресивності.*

Висновки до другого розділу

На основі опрацьованого фактичного матеріалу приходимо до таких **важливих висновків** щодо функційно-стилістичного та словотвірного аспектів індивідуально-авторських новотворів українських постмодерністських прозових текстів:

- ***Різноманітність функційно-стилістичного аспекту:***
дослідження підтверджує, що функційно-стилістичний аспект індивідуально-авторських новотворів у

постмодерністських текстах є дуже різноманітним. Це зумовлено як необхідністю номінативної функції, так і бажанням досягти експресивності й стилістичної оригінальності.

- **Оцінка та дескрипція як основні функції:** зазначаємо, що більшість okazіональних слів виконують оцінну та дескриптивну функції, що робить їх потенційним джерелом іронії, гумору та сатири. Це сприяє створенню різноманітних стилістичних відтінків і збагачує словниковий склад української мови.
- **Свідоме творення та самовираження:** вважаємо, що okazіоналізми створюються свідомо, оскільки вони відображають бажання мовців до самовираження. Це підкреслює роль індивідуальності та творчого підходу до мови у постмодерністському контексті.
- **Способи словотворення:** морфологічну суфіксацію й словоскладання визначаємо найпродуктивнішими способами творення індивідуально-авторських слів. Лексико-семантичний спосіб також важливий, що свідчить про тенденцію до креативного словотворення в постмодерністській прозі.
- **Роль контамінаційних процесів:** зазначаємо, що контамінаційні процеси словотворення не тільки розширюють словниковий склад, але й відкривають нові можливості мови, сприяючи розвитку дериваційного потенціалу.

Отже, у дослідженні виокремлюємо важливі аспекти та тенденції в утворенні індивідуально-авторських слів у постмодерністських прозових текстах України.

ВИСНОВКИ

Мова, відповідно до динаміки життя, постійно перебуває у стані трансформацій, де феномен okazіональності виступає одним із джерел її поповнення.

Однією з дискусійних проблем неології залишається питання з'ясування лінгвістичного статусу okazіональних утворень, визначення їх диференційних ознак та функційно-стилістичних особливостей. Про це свідчить, зокрема, існування розбіжностей щодо термінологічного

позначення однотипного явища та наявність цілої низки думок щодо феномену okazіональності у різних аспектах мовознавства.

Проаналізувавши вищезазначені міркування багатьох лінгвістів, ми дійшли висновку про те, що неолоксми характеризуються передусім своєю новизною, оригінальністю, індивідуально-авторською належністю, невідповідністю загальноприйнятому вживанню, стилістичною маркованістю, ситуативністю та настановою на експресію.

Матеріал нашого дослідження також доводить, що функційно-стилістичний аспект індивідуально-авторських новотворів, які використовуються в українських постмодерністських прозових текстах, є доволі різноманітним. Деякі з okazіональних сполук мають слабе експресивне забарвлення. Це пояснюється тим, що їх поява зумовлена необхідністю давати назви новим предметам, явищам та поняттям, тобто виконувати номінативну функцію. Або ж вони виступають експресивними еквівалентами до вже відомих у мові назв і виконують номінативно-оцінну функцію. Однак більшість неолексем виконують експресивну та власне стилістичну функції, передусім оцінну та дескриптивну.

Як такі, вони є потенційним джерелом іронії, гумору та сатири, створюючи різноманітні стилістичні відтінки та збагачуючи словниковий склад української мови.

Ми переконані, що okazіональні лексичні одиниці продукуються письменникам-постмодерністами свідомо, адже саме у такий спосіб вони реалізують свій творчий потенціал і прагнуть до самовираження. Okazіоналізми також являють собою експериментальні та художні пошуки, які виникають у свідомості письменників як суперечності між нормою, яка є відображенням об'єктивно існуючої природи мови, її

кодифікацією та усвідомленою необхідністю, відображеною в лінгвістичній свідомості носіїв мови.

Найпродуктивнішими способами творення індивідуально-авторських слів вважаємо морфологічну суфіксацію й словоскладання. Серед неморфологічних переважає лексико-семантичний спосіб словотворення.

Щодо ролі контамінаційних сполук у системі словотвору можна сказати, що слова, утворені за цим принципом, не є загальноживаними, однак вони розкривають нові можливості мови й сприяють розвитку її дериваційного потенціалу. Уважаємо, що контамінаційні процеси словотворення відбуваються не шляхом механічного скорочення вихідного слова, а за допомогою навмисного, семантично вмотивованого поєднання. Іншими словами, нове слово утворюється з двох фрагментів, зазвичай із новим предметно-логічним значенням.

Важливим аспектом дослідження вважаємо створення словника-реєстра оказіональної лексики, зафіксованої у текстах української постмодерної прози. Аналіз частиномовної оказіональної належності якого, довів кількісну перевагу індивідуально-авторських утворень серед іменників (84,51%) та меншу частотність використання у дієслівній (8,44%) і прикметниковій (7,04%) лексико-граматичних системах.

Сказане дає підстави стверджувати, що оказіональність є однією з домінантних рис українських постмодерністських прозових текстів. Саме з їх допомогою авторам зазначеного періоду вдалося виробити власний неповторний стиль.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адах Н. Авторські лексичні новотвори Василя Барки (семантико-дериваційний та лексикографічний аспекти). Ред. Г. Вокальчук. Р. : Видавництво Олега Зеня, 2007. С. 136. Режим доступу: [rec2.pdf \(pnpu.edu.ua\)](http://rec2.pdf(pnpu.edu.ua))
2. Адах Н. Авторські лексичні новотвори Василя Барки (функціонально-стилістичний аспект). *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. 2009. Вип. 19. С 200-206. Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z2

- [1ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=apyl_2009_19_24](#)
3. Андрухович Ю. Дванадцять обручів. 4-е вид. К. : Критика, 2006. 275 с. Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=14242>
 4. Андрухович Ю. Лексикон інтимних міст. Ч. : Meridian Czernowitz, Майстер книг, 2011. 670 с. Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Andrukhovych/Leksykon_intymnykh_mist/
 5. Андрухович Ю. Московіада. Роман жахів. І.-Ф. : Лілея-НВ, 2000. 140 с. Режим доступу: <https://chtyvo.org.ua/authors/Andrukhovych/Moskoviada/>
 6. Андрухович Ю. Перверзія. Роман. Львів : ВНТЛ-Класика, 2004. 304 с. Режим доступу: https://www.rulit.me/books/perverziya-read-219304-1.html#section_1
 7. Андрухович Ю. Рекреації. Романи. Київ : Час, 1997. 287 с. Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=14240>
 8. Бойчук М. Параметризація поняття окаяніалізм. *Лінгвістичні студії*. Вип. 23. 2011. С. 8-12. Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=lingst_2011_23_3
 9. Винничук Ю. Мальва Ланда. Л. : Піраміда, 2003. 540 с. Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Vynnychuk/Malva_Landa/
 10. Вокальчук Г. Словотворчість українських поетів ХХ століття : монографія. Відп. ред. С. Я. Єрмоленко. О. : НаУОА, 2008. 536 с.
 11. Ганич Д., Олійник І. Словник лінгвістичних термінів. - К. : Вища школа, 1985. С. 151. Режим доступу: [Словотворчість українських](#)

[поетів ХХ століття | Портал освітньо-інформаційних послуг «Студентська консультація» \(studcon.org\)](#)

12. Гладка В. Проблема відокремлення неологізмів від okazіональних утворень. *Науковий вісник Чернівецького університету. Романо-слов'янський дискурс*. Вип. 484. 2009. С. 21-26. Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Nvchu_rsd_2009_484_6
13. Деякі тенденції у розвитку телескопічних слів сучасної англійської мови : навч. посіб. / Л. Омельченко та ін. К. : НМК ВО, 1992. 60 с.
14. Дюкар К. Інноваційні одиниці: okazіоналізми чи потенціалізми? *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія. Філологія*. Т. 1014. Вип. 65. 2012. С. 10-15. Режим доступу: [МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ \(univer.kharkov.ua\)](#)
15. Єшкілев В. Пафос. Л. : Кальварія, 2002. 208 с. Режим доступу: <https://chtyvo.org.ua/authors/Yeshkiliev/Pafos/>
16. Жадан С. Деш Мод. Х. : Фоліо, 2004. 229 с. Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printitzip.php?tid=14851>
17. Жолдак Б. Гальманах. К. : Факт, 2007. 248 с. Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Zholdak_Bohdan/Halmanakh/
18. Заболотний К. Семантичні неологізми в словотвірній системі англійської мови. Депон. рукопись в ІНІОН АН СРСР №42482 от 23.07.90. Ч. : 1991. С. 3–9.
19. Забужко О. Музей покинутих секретів. 2-е вид. К. : Факт, 2012. 830 с. Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=2745>

20. Забужко О. Польові дослідження з українського сексу. 9-те вид. К. : Факт, 2007. 176 с. Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=2744>
21. Загнітко А. Естетичне навантаження okazіоналізмів у поезії. В. Стуса. *Лінгвістичні студії : Збірка наукових праць*. Донецьк, 2001. Вип. 8. С. 208-216. Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=JRN&P21DBN=JRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=I=&S21COLORTERMS=0&S21STR=%D0%9669181
22. Земська О. Словотворення як діяльність / ред. Д. Шмельов. 4-те вид. М. : Либроком, 2009. 224 с.
23. Земська О. Словотворення. 8-е вид. М. : Наука, 2013. 328 с.
24. Іздрік Ю. Воцек & воцекургія. Л. : Кальварія, 2002. 204 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Izdryk/Votstsek_i_votstsekurhia/
25. Іздрік Ю. Острів Крк та інші історії : повість, новели, автокоментар. І.-Ф. : Лілея-НВ, 1998. 120 с. Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Izdryk/Ostriv_KRK_ta_inshi_istorii_zb/
26. Іздрік Ю. Подвійний Леон. І.-Ф. : Лілея-НВ, 2000. 204 с. Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Izdryk/Podviinyi_Leon_Istoria_khvoroby/
27. Іздрік Ю. Таке. Х. : Клуб сімейного дозвілля, 2009. 271 с. Режим доступу: <https://chtyvo.org.ua/authors/Izdryk/Take/>
28. Ірванець О. Рівне / Ровно (стіна) : нібито роман. Л. : Кальварія, 2002. 189 с. Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Irvanets/Rivne_Rovno/
29. Карпа І. 50 хвилин трави : новели. Л. : Кальварія, 2006. 238 с. Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Karpa/50_khvylyn_travy/

30. Карпіловська Є. Ігрова стихія в сучасній українській мовотворчості. *Лінгвістичні студії*. Д. : ДонНУ, 2004. Вип. 12. С. 244-247.
31. Карпіловська Є. Неузואальне словотворення: правила «гри без правил». *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. 2005. Т. 8, № 1. С. 106–117.
32. Карпіловська Є. Сучасна українська словотворчість та її відображення в неологічних словниках. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. Л. : ЛНУ ім. Івана Франка, 2004. Вип. 34. Ч. 1. С. 3–10.
33. Колоїз Ж. До питання про диференціацію основних понять неології. *Вісник Запорізького державного університету: Філологічні науки*. 2002. Вип. 3. С. 78–83.
34. Колоїз Ж. Оказіональна деривація: теоретичний та функціонально-прагматичний аспекти : автореф. дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.01. К., 2007. 40 с.
35. Колоїз Ж. Українська оказіональна деривація: монографія. К. : Акцент, 2007. 311 с.
36. Колоїз Ж. Українська неологія: здобутки та перспективи. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія. Філологія. Мовознавство*. Т. 105. Вип. 92. 2009. С. 57-62. Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Npchdufm_2009_105_92_13
37. Ленець К. Лексичні зміни та їх відображення в мові сучасної преси. *Мовознавство*. 1988. № 6. С. 41–47.
38. Матіос М. Містер і місіс Ю-Ко в країні укрів. *Mr. & Ms. U-Ko in country UA*. Л. : Піраміда, 2006. 136 с. Режим доступу:

https://chtyvo.org.ua/authors/Mariya_Matios/Mister_i_misis_Yu-Ko_v_kraini_ukriv/

39. Матіос М. Щоденник страченої. Л. : Піраміда, 2005. 192 с. Режим доступу:
https://chtyvo.org.ua/authors/Mariya_Matios/Schodennyk_strachenoj/
40. Михайленко Л. Динаміка суспільно-політичної лексики української мови кінця ХХ – початку ХХІ століття (на матеріалі мови українських засобів масової інформації) : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук. 10.02.01. К. : Національна академія наук України, 2009. С. 93-96.
41. Муромцева О. Про деякі активні процеси в словниковому складі української літературної мови кінця 80–90-х років ХХ ст. *Українська мова: з минулого в майбутнє*. К., 1998. С. 115–116.
42. Неборак В. Мова і поетичне покоління: Міркування дилетанта. Бу-Ба-Бу. Л. : Каменярь, 1995.
43. Новікова Є. Неологізм, okazіоналізм, потенційне слово: проблеми розмежування. *Лінгвістичні дослідження*. Вип. 45. 2017. С. 97-102. Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=znpkhnpu_lingv_2017_45_16
44. Окуневич Т. Індивідуально-авторські неологізми у поезії Мілі Лучак. *Науковий вісник Херсонського держ. ун-ту. Серія. Лінгвістика*. Вип. 25. Х. : ХДУ, 2016. С. 81-86. Режим доступу: <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/1924>
45. Олексенко В. Іменники-новотвори у прозі Юрія Андруховича. *Українське мовознавство*. 2010. Вип. 40/1. С. 203–208. Режим доступу: [Іменники-новотвори Ю.Андруховича.pdf \(kspu.edu\)](#)

46. Пиркало С. Не думай про червоне : роман не для молодшого шкільного віку. 2-е вид. К. : Факт, 2006. 360 с. Режим доступу: [Телевізор тут цікавий, можна побачити те, чого у нас нема \(chtyvo.org.ua\)](http://chtyvo.org.ua)
47. Поваляєва С. Ексгумація міста : новели. Л. : Кальварія, 2006. 160 с. Режим доступу: https://royallib.com/read/povalyava_svtlana/eksgumatsya_msta.html#0
48. Попко Л. Неологізація мови як трансляція культурно-лінгвістичної національної ментальності : монографія. Київ : ГАРККиИ, 2007. 360 с.
49. Прохасько Т. Лексикон. Л. : Кальварія, 2004. 187 с. Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=3622>
50. Пустовіт Л., Клименко Н. Оказіоналізм. *Українська мова : Енциклопедія*. 2-е вид. Випр. і доп. К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2004.
51. Ревзіна О. Поетика оказіонального слова. М. : Астрель, 1996. С. 303–308.
52. Ріжко Р. Оказіоналізми як домінанта поетичної мови кінця ХХ – початку ХХІ століття: функціональний аспект. *Лінгвістичні студії*. 2011. Вип. 23. С. 191–197. Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=lingst_2011_23_45
53. Романчук С. Оказіоналізми як окрема група неологізмів. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. Вип. 58. 2011. С. 52-55. Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/6354/>
54. Селіванова О. Лінгвістична енциклопедія. П. : Довкілля-К, 2011. 844 с.

55. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. П. : Довкілля-К, 2006. 716 с. Режим доступу: [Селиванова.pdf - PDFCOFFEE.COM](#)
56. Турчак О. Оказіоналізми в мові української преси 90-х років ХХ століття : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук. 10.02.01 / Дніпро, 2005. 19 с.
57. Турчак О. Поняття оказіоналізм у мовознавчій літературі та його мовленнєва реалізація в українських періодичних виданнях кінця ХХ століття. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія. Філологічні науки*. Вип. 2. 2013. С. 299-305. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vduepf_2013_2_42
58. Українська мова. Енциклопедія. К. : Українська енциклопедія, 2000. С. 377.
59. Українська мова / ред.: В. Русанівський, О. Тараненко, М. Зяблик. 2-ге вид. К. : Укр. енциклопедія ім. М. П. Баж., 2004. 824 с. Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001051>
60. Фельдман Н. Оказіональні слова и лексикографія. *Питання мовознавства*. Вип. 4. 1957. С. 64–73.
61. Ханпіра Е. Оказіональні елементи у сучасній мові. *Збірка статей*. М: Наука, 1972. С. 245–317
62. Харчук Р. Сучасна українська проза : постмодерний період: навч. посіб. К. : ВЦ “Академія”, 2008. 247 с. Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001365>
63. Giyatmi G., Wijayava R., Arumi S. English Blends Found in social media. *Jurnal Arbitrer*. 2017. 4(2). P. 65-75. Режим доступу: <https://doi.org/10.25077/ar.4.2.65-75.2017>
64. Nykytchenko K. To the problem of definition of “occasionalism” among the basic notions of neology. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія. Філологічні науки. Мовознавство*. Vol. 3. 2015. P. 181-186. Режим

доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILEA=&2_S21STR=nvddpufm_2015_3_3_1

ДОДАТОК А

СЛОВНИК-РЕЄСТР ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКИХ НОВОТВОРІВ ПИСЬМЕННИКІВ-ПОСТМОДЕРНІСТІВ УКРАЇНИ

Умовні скорочення і позначки, вживані у словнику

див. – дивитись

дієсл. – дієслово

ж. р. – жіночий рід

звуконаслід. – звуконаслідувальний

ім. – іменник

контом.— контамінація

похідна форма - похід.ф.

прикм. – прикметник

с. р. – середній рід

ч. р. – чоловічий рід

() – вказівка на джерело ілюстративного матеріалу

<> – вказівка на інформацію додаткового характеру, коментар
щодо розкриття значення неологізму

– вказівка на рік видання

Антидебілізація, ім., Бо прізвище *UA* обіцяло новації, популяризації, реструктуризації, реприватизації, стабілізації, акції, дотації, нотації, інновації, протикриміналізації, детінізації, антидебілізації, тюрмізації, рукомийникозації, транзакції, а по всьому – овації! *Овації!* (М. Матіос 38. с.71 # 2006).

Білошваби, множ., контом., <білоруси + шваби>, див. **Укралійці**.

Буржуїни, множ., контом., <буржуй + бабуїн>, Миє офіси буржуїнам (В. Єшкілев 15. с.27 # 2002).

Верескжебоніння, ім., с.р., Долинає й до мене приглушений верескжебоніння моєї тимчасової сестри по нещастю (Ю. Іздрик 24. с.108 # 2000).

Висвободжуватися, дієсл., Свобода свобідна висвободжуватися (Т. Прохасько 49 с.32 # 2004).

Висміювач, ім., ч.р., Очорнювач, цинічний висміювач найсвятіших понять (О. Ірванець 28. с.134 # 2002).

Газетяр-пролаза, ім., ч.р., Таким чином, вона підсунула йому свій тридцять сьомий рік, вінцем якого стало вбивство близького товариша, відкритого до будь-яких карколомних (дослівно) авантур газетяра-

пролази, викинутого на всій швидкості з пасажирського поїзда десь між Здолбуновом і Києвом (п'ятника в купе, куріння в тамбурі, випадкові попутники-спільники, політ між іскрами, карколомність) (Ю. Андрухович 3. с.64 # 2006).

Гей-життя, ім., с.р., Гей-життя в Лондоні дуже бурхливе (С. Пиркало 46. с.83 # 2006).

Греди, множ., контом., <греки + шведи>, див. Укралійці.

Детінізація, ім., див. Антидебілізація.

Дідоморозівський, прикм., Наклеювання колючих дідоморозівських борід (О. Ірванець 28. с.176 # 2002).

Дім-інвалід, ім., ч.р., Ось він, цей дім-уламок, дім-інвалід (Ю. Андрухович 7. с.158 # 1997).

Дім-уламок, ім., див. Дім-інвалід.

Жінка-танк, ім., ж.р., Невже жінка-танк не може сходити в солярій? (І. Карпа 29. с.177 # 2006).

Жорсткогубий, прикм., Звільнити того пацанка з його мовчазного й жорсткогубого, добре задбаного й охайно поголеного мужчини (О. Забужко 20. с.40 # 2007).

Замочитися, дієсл., Тіло упало в Потік — і замочилося (Ю. Андрухович 3. с.235 # 2006).

Іскусствоєдка, ім., ж.р., Заїжджа, як і ти, київська іскусствоєдка з натренованою манерою раз у раз закладати пальчиками (О. Забужко 20. с. 65 # 2007).

Космопідкорювач, ім., ч.р., Космопідкорювач, екс-Папа у квадраті – Леонід Другий Кудла (М. Матіос 38. с.35 # 2006).

Контражур, ім., *Постаті без облич, бо в контражурі (О. Ірванець 28. с.35 # 2002).*

Котульчик, ім., див. **Лапчик**.

Кубико-рубико-перекидувач, ім., ч.р., *Кубико-рубико-перекидувач, Монако-житель – Ахмет Магоматов (М. Матіос 38. с.36 # 2006).*

Курдифранки, множ., контом., <курди + франки>, див. **Укралійці**.

Лапчик, ім., ч.р., *Позаяк служба правилася на тридцять котромусь каналі, то лапчик (мурчик, котульчик, хвостик-пухтик) власноручно прибив за вікном спеціально придбану (сорок п'ять доларів без установки) антену (О. Забужко 20. с.121 # 2007).*

Лапшеріз, ім., ч.р., *Незмінний лапшеріз і окоплюв Пліховшек (М. Матіос 38. с.38 # 2006).*

Майтелик, ім., ч.р., *Тільки ж бо це не метелик, а майтилик. Походить він зі старих майток (Ю. Винничук 9. с.57 # 2003).*

Москальгія, ім., ж.р., контом., <москаль + ностальгія> *Ефект відсутності – це коли тебе десь немає, а ти раптом дуже хочеш там опинитись. У Москві цей ефект є одним з найгостріших на світі. Я не думаю, що хотів чи зміг би в ній жити. Але раптово в ній опинитись – о, це буває зі мною ще й досі! Особливо чомусь посеред зими. Зимове загострення москальгії (Ю. Андрухович 4 # 2011).*

Мурчик, ім., див. **Лапчик**.

Навовкулачений, прикм., *Вперше бачить на його обличчі понуро навовкулачений вираз (О. Забужко 20. с.77 # 2007).*

Націоналмазохістка, ім., ж.р., *Ви вже поставили подумки діагноз, severe psychological problems з обох сторін – націоналмазохістка (хоча з таким діагнозом ви, напевно, не знайомі) й аутичний маніяк" (О. Забужко 20. с.68 # 2007).*

Недоношуванці, множ., *Недоношуванці*, що в народі називалося *секенд-хендом (М. Матіос 38. с.30 # 2006).*

Незабудько, ім., ч.р., *Незабудько* власних університетів Ромко Збавич (М. Матіос 38. с.40 # 2006).

Нідербайджанці, множ., *контом.*, <нідерландці + азербайджанці>, див. **Укралійці**.

Обійми-облизування, множ., *Бо втікати не було куди, і він, не сказавши ні слова, з розмаху втік її по щоці, – розуміється, потім були обійми-облизування, поцілунки-перепросини (О. Забужко 20. с.154 # 2007).*

Одіамантитися, дієсл., *А дворняжка не може перевестися. Вона може хіба що одіамантитися, не розуміючи, що це їй все одно не допоможе (М. Матіос 39. с.57 # 2005).*

Окоплюв, ім., див. **Лапшеріз**.

Остат'мент'альність, ім., ж.р., *паспорт врешті-решт в остатній 'мент' було все-таки отримано, і наслідком цієї остат'мент'альності була неможливість придбати квиток (Ю. Іздрик 26. с.67 # 2000).*

Очорнювач, ім., див. **Висміювач**.

Печінкований, прикм., *Доведеться бути затриманим і допитуваним, а потім, чого доброго, ще й копаним, печінкованим, попідрібрюваним тощо (Ю. Андрухович 3. с.93 # 2006).*

Пятик, ім., див. **Газетяр-пролаза**.

Плювофобія, ім., ж.р., *В укрів почалася тотальна плювофобія (М. Матіос 38. с.112 # 2006).*

Попідрібрюваний, прикм., див. **Печінкований**.

Попутники-спільники, множ., див. **Газетяр-пролаза**.

Поцілунки-перепросини, множ., див. **Обійми-облизування**.

Прозаяк, ім., контом., <проза + Позаяк>, *Серед них були такі світила, як... Прозаяк, Любанський, Ірпінець (Ю. Іздрик 26. с.65 # 2000).*

Прометесжінка, ім., ж.р., *Єдина прометесжінка – Тама Підшкуратова (М. Матіос 38. с.39 # 2006).*

Протикриміналізація, ім., див. **Антидебілізація**.

Прощати, дієсл., похід.ф., *Мовчить, немає чого прощати немає мого прощати? (Ю. Іздрик 27. с. 89 # 2009).*

Псевдолюдяна, ім., ж.р., *Ця дурна, псевдолюдяна, нібито наукова, теорія така ж фальшива – як розвінчаний міф про те, що біг продовжує життя, що нервові клітини не відновлюються, що земля тримається на трьох китах, а коров'яче масло шкідливе для здоров'я (М. Матіос 39. с. 84 # 2005).*

Псевдописарчуки, множ., *Всі оті недолугі, надумані фантазії псевдописарчуків про загробне життя – не що інше, як страх інших авторів перед майбутнім (М. Матіос 39. с.16 # 2005).*

П'янчохи, множ., *Наприклад, старі панчохи перетворюються на велетенських п'явок: ми називаємо їх п'янчохи (Ю. Винничук 9. с.57 # 2003).*

Реггі-молитви, множ., *Євка йшла по дорозі й горлопанила реггі-молитви до всього суцього (О. Ірванець 28, с. 63 # 2002).*

Реформоподавач, ім., ч.р., *І вийшли на арену силачі: шантажорозвінчувач і реформоподавач, претендент на історичні науки і регалії, представник і куратор, генератор і сокирник не однієї політичної сили і власного імені – Роман Смердний (М. Матіос 38. с.34 # 2006).*

Росіяки, множ., контом., <росіяни + поляки>, див. **Укралійці**.

Румунголи, множ., контом., <румунни + монголи>, див. **Укралійці**.

Сербословати, множ., контом., <серби + словаки>, див. **Укралійці**.

Скацапніти, дієсл., *Божевільним страхом і собі впасти в ряд, не збутись, скацапніти, як усі в попередньому поколінні (О. Забужко 20. с.78 # 2007).*

Скоголити, дієсл., *Скоголить бідна, нелюблена, покинута на вокзалі дівчинка, ладна йти на руці до кожного, хто скаже: "Я твій тато, та тільки хто ж таке скаже тридцятичотиритній бабі (О. Забужко 20. с.22 # 2007).*

Тюрмізація, ім., див. **Антидебілізація**.

Укралійці, множ., контом., <українци + австрійці>, *Всіляко підтримуючи ідеї великого переселення, ми досягнемо виведення цілком нових і химерних націй та народностей з настільки покрученими назвами, що вони самі будуть їх соромитися: росіяків, укралійців... сербословатів, румунголів, нідербайджанців, швеків, гредів, французбеків, білошвабів, курдифранків (Ю. Андрухович 3 с.143 # 2006).*

Французбеки, множ., контом., <французи + узбеки>, див. **Укралійці**.

Харакірництво, ім., с.р., *Харакірництво стало модним (М. Матіос 38. с.25 # 2006).*

Хвостик-пухтик, ім., див. Лапчик.

Шантажорозвінчувач, ім., див. Реформоподавач.

Швеки, множ., контом., <шведи + греки>, див. Укралійці.

‘мент, ім., ч.р., див. Остат’мент’альність.

ДОДАТОК Б

АПРОБАЦІЯ





МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО

Журнал заснований у 1978 році

ВЧЕНІ ЗАПИСКИ
ТАВРІЙСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО

Серія: Філологія. Журналістика

Том 34 (73), № 3 2023

ЗМІСТ

УКРАЇНСЬКА МОВА

| | |
|---|----|
| Білошкіна І. А. ВАЛЕНТІВІСТЬ ДІСЛІВ-ОМОНИМІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ | 1 |
| Білошкіна С. В. СТАНОВЛЕННЯ ТА СУЧАСНИЙ СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ ДІСЛІВКОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ | 8 |
| Білошкіна Т. П., Білошкіна І. О. ДИСКУРСИВНИЙ ОДНОЦІКЛ ЯК МАРКЕР ЛІНГВОЦИДНІВАЦІАЦІЇ МОНОЛОГОСОБНОСТІ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ РОМАНА ГРОМАЖКА | 31 |
| Бірюк І. М. ПОХІТКОРЕКТНІСТЬ ЯК КОМУНІКАТИВНА КАТЕГОРІЯ ПРОФЕСІЙНОГО СПІВКУЛАННЯ | 38 |
| Клименко І. В., Гринько Т. І., Тарасюк І. О. ПОДІВІДНА АКТУАЛІЗАЦІЯ ФОРМАЦІЙНОЇ СВІДОМІСТІ ЯК ОСОБЛИВІСТЬ АКТИВНОСТІ ПОЛОДІВНИКА ПЛОЦЬКА | 54 |
| Костюк Н. М. МЕТАМАГІСТРА ДИФУЗИВНІСТЬ СВЯТОПИСЬКИХ ЛЕКСИВІВ В МЕДІАТЕКСТАХ ПЕРИОДУ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ | 58 |
| Лопаченко О. П. МОРФОЛОГІЧНИЙ СПОСІБ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ КОМПЮТЕРНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ НА МАТЕРІАЛІ «СЛУЖБОВОГО СЛОВАНИКА ЗІНВОРОМАХІВ» | 76 |
| Лопаченко О. Г. ТЕРМІНИ НА ПОКРИТТІ ДІЯ ТА ПРОЦЕСУ В ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ПРАЦЯХ | 82 |
| Мельник С. В. ПАРАДИГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДХОДУ ДО ВИВЧЕННЯ СУЧАСНОЇ РЕЦЕПЦІЙНОЇ ПРОЗИ | 89 |
| Патрух Ю. О., Олексюк В. П. НЕОЛІКСЕМІЯ У ТЕКСТАХ УКРАЇНСЬКИХ ПОСТОМОРІЯНЦІВ: ФОНЕТИКА, СТИЛІСТИКА І ПЛАСТИЧІВІСТЬ | 94 |



| | |
|--|-----|
| ГОТІЛЮ | 285 |
| Лазаренко О.Д., Сала Н.В. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІСНО- ЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПРОЦЕСІ НЕПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ЛІКАРІВ | 287 |
| Лопаченко А.В. ВІСЬМОТИВНИЙ СОЦІАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ХАРАКТЕР? | 290 |
| Лопаченко І.В. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕКРЕАЦІЙНО-ОФІСУ УКРАЇНИ | 302 |
| Лопаченко Т.В. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ТРИСТУПНІЙ МОДЕЛІ ЛІДЕРІ | 308 |
| Лопаченко К.П. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ОСНОВНИЙ ЧИННИК ІН- ВЕСТИЦІЙ НА МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ | 307 |
| Лопаченко І.М. АНАЛІЗ ПАРАМЕТРІВ ТОПОНІМІЇ ГІРНОЇ МЕРСІ | 311 |
| Мельник І.В., Коваленко І.В. ПРОЦЕСИ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАННИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В СУЧАСНИХ УМОВАХ | 313 |
| Мельник М.О., Мельник І.В., Бірюк О.В. РОЗРОБКА ФУНКЦІОНАЛУ ДІЯ ВІДПОВІДНО ТА ІНТЕРАКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТАМ ІН- ТЕРНАЦІОНАЛЬНИХ ДИСТАНСІЙНИХ | 312 |
| Мельник М.О., Мельник І.В., Бірюк О.В. РОЗРОБКА ФУНКЦІОНАЛУ ДІЯ ФОРМУВАННЯ РОЗУМІВНІХ СТУДЕНТІВ ТА ІНВЕСТИЦІЙ НА ОКРЕМІ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ БЕЗ ПЕРЕРВНОЇ ОБРАЗОВНОЇ | 317 |
| Мельник М.О., Бірюк О.В. МЕТОДИ РОЗГОРТАВАННЯ БЕДРОТОВИХ ІТЕ- МІВ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ | 319 |
| Мельник А.В. ІННОВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ ОБРАЗОВОЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ | 322 |
| Мельник С.В. КАРАКТЕРИСТИКА ДЕТЕРМІНАНТИ АГРЕГОВАНИХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ ДОСЛІДЖЕННЯ В УКРАЇНІ | 324 |
| Мельник М., Ситник Р. МІЖНАРОДНО-ОБРАЗОВІ АСПЕКТИ КІМПАТРИЧНОЇ ІНТЕРАКТИВНОСТІ | 326 |
| Мельник М., Бірюк О.В. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА СУТНІСТЬ КІМПАТРИЧНОЇ ІНТЕРАКТИВНОСТІ | 329 |
| Мельник І.В., Мельник С.В. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ЗАКОНИ РОЗВИТКУ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ | 330 |
| Мельник С.В., Бірюк О.В. ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНИХ ІНТЕРАКТИВ- НОЇ ДІЯЛЬНОСТІ | 333 |
| Мельник М., Бірюк О.В. СКЛАДОВІ ЕЛЕМЕНТИ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ | 335 |
| Мельник А.М. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ФУНКЦІЙ ОРГАНІЗМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ УКРАЇНИ ПЕРІОДУ ВОЄННОГО СТАНУ | 337 |
| Мельник М.О., Бірюк О.В. ІННОВАЦІЙНИЙ КОНЦЕПТ ІНТЕРАКТИВНОЇ СУЧАСНОЇ ТА БЕЗПЕРЕРВНОЇ РОЗВИТКУ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ | 340 |
| Мельник О.С. РЕКЛАМНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙ | 342 |
| Мельник В.О., Бірюк О.В. КОНТАКТИВНІСТЬ У ТЕКСТАХ УКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ | 343 |
| Мельник М.О., Бірюк О.В. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У ТОРГІВНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИНАХ | 346 |
| Мельник В.В. ПРОГРАМА РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІЙНОСТЕЙ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ | 349 |
| Мельник А.В. АНАЛІЗ ВИДІВ КЛАСТЕРНИХ СТРУКТУР | 351 |

| | |
|--|--|
| <p>Міністерство освіти і науки України Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка Міжнародний інноваційно-організаційний університет імені академіка Степана Демченюка Національний університет «Львівська політехніка» Закарпатський національний університет</p> <p>ПРОГРАМА ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «СУЧАСНИЙ МАСМЕДІЙНИЙ ПРОСТІР: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»</p>  <p>м. Тернопіль 11 квітня 2023 року</p> | <p>Положення суспільно-політичної сфери у засвоєному стилі української мови Ганна Луцка, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність 035 Філологія, Херсонський державний університет Науковий керівник – доктор філологічних наук, професор кафедри української і слов'янської філології та журналістики Херсонського державного університету Володимир Олександрович</p> <p>Діяння та мультимедійність інтер'ю в онлайн-медіа про культуру (на матеріалах «Shef.me» та «iRadio Future») Тетяна Ванченко, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність 061 Журналістика, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка Науковий керівник – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Галина Біла</p> <p>Функціонально-стилістичні особливості індивідуально-авторських інтонацій у текстах української нестилізованої прози Юлія Наточна, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність 035 Філологія, Херсонський державний університет Науковий керівник – доктор філологічних наук, професор кафедри української і слов'янської філології та журналістики Херсонського державного університету Володимир Олександрович</p> <p>Інформаційно-політичний інтер'ю та їх зв'язок на громадську думку Тетяна Лецька, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальність 061 Журналістика, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка Науковий керівник – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Галина Синявська</p> <p>Народні вірші у сучасному мовленні Катерина Масуля, здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність 061 Журналістика, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Наталія Демченко</p> |
| <p>Міністерство освіти і науки України</p> <p>Державний заклад «Національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»</p> <p>Історико-філологічний факультет</p> <p>Кафедра української та зарубіжної літератури</p> <p>Програма Всеукраїнської науково-практичної конференції з проблем вищої освіти «Теорія та практика аналізу художнього тексту: сучасні вектори досліджень»</p> <p>11-12 травня 2023 р.</p> | <p>Використання у романі «Лас не єдиного Шенюка» Науковий керівник – Петрова О. А., викладач</p> <p>16.Калюжа Катерина – магістрантка 1 року навчання історико-філологічного факультету ДП «Національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» Функціонально-стилістичний оцінювальний аспект чужого мови в ЗСД Науковий керівник – Богдан Н. Ф., кандидат філологічних наук, доцент</p> <p>17.Гітша Ольга – студентка факультету української й іноземної філології та журналістики Херсонського державного університету Імени однокласниці роману в повісті «Дні Колосівки» структура, мовителі Науковий керівник – Петрова О. А., викладач</p> <p>18.Дружниць М. Л., доктор філологічних наук, професор кафедри української мови та мовної підготовки іноземців Одеського національного університету імені І. І. Мечникова; Урсула Ангеліна – студентка 3 курсу філологічного факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова Клініко-літературні ознаки у мовній акмеїстичній прозі про Україну: мовний контекст</p> <p>19.Нагорна Юлія – магістрантка 2 року навчання факультету української й іноземної філології та журналістики Херсонського державного університету Використання «Міжсвітної Осели» Збручани: структура, семантика, функції Науковий керівник – Олександрів В. П., доктор філологічних наук, професор</p> <p>20.Шербина Дарина – студентка факультету української й іноземної філології та журналістики Херсонського державного університету Британізм у романі «Слово і Дісло» Мірай Мачис: структура, семантика, функції</p> |

| | |
|--|--|
| <p>Міністерство освіти і науки України Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини Філософський факультет та журналістика Кафедра української мови та методики її викладання Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара Миколаївський національний університет імені В. О. Суворовського Сумський державний педагогічний університет імені А. С.Макаренка Харківський державний університет Хмельницький національний університет</p> <p>ПРОГРАМА Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»</p>  <p>11-12 травня 2023 року Умань</p> | <p>Лілія Вікторівна Руденко на передодній сторінці в журналі <i>Лілія</i> <i>Косовича</i> - <i>Лілія</i> українського славістикиста Науковий керівник: Швачкіна Тетяна Павлівна - кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара</p> <p>Людмила Іванівна Суворовський національний університет імені <i>В. О. Суворовського</i> Науковий керівник: Олександр Володимирович Палочник - доктор філологічних наук, професор кафедри української і слов'янської філології та журналістики Харківського державного університету</p> <p>Майстерюк Анастасія Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка Науковий керівник: Олександр Галицький Валентиницький - кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янських мов та зарубіжної літератури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини</p> <p>Михайлівська Олександрівна Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка Науковий керівник: Олександр Галицький Валентиницький - кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янських мов та зарубіжної літератури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини</p> <p>Нагірна Юлія Дніпропетровський національний університет імені <i>Олександра Довженка</i> Науковий керівник: Олександр Володимирович Палочник - доктор філологічних наук, професор кафедри української і слов'янської філології та журналістики Харківського державного університету</p> <p>Олександр Анастасія Дніпропетровський національний університет імені <i>Олександра Довженка</i> Науковий керівник: Гурко Андрій Іванович - кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови і літератури Миколаївського національного університету імені В. О. Суворовського</p> <p>Олександр Анастасія Глухівський національний педагогічний університет імені <i>Олександра Довженка</i> Науковий керівник: Майстерюк Наталія Григорівна - кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара</p> |
| <p>Міністерство освіти і науки України Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г.Керівника Полтавська академія неперервної освіти ім. М. В. Островського Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького Харківський національний педагогічний університет імені Г. С.Сковороди ДВНЗ «Дніпропетровський державний педагогічний університет» Національний університет «Львівська політехніка» (ІНФІ) та Інститут «Інженер» (Рівне)</p> <p>ПРОГРАМА Міжнародної науково-практичної конференції «СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ Й МЕТОДИКИ ЇЇ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ»</p> <p>16-17 лютого 2023 року</p> | <p>Маринель Анастасія, студентка Ніжинського державного університету імені Михайла Грушевського (науковий керівник - Лілія Вайда, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, методика й методики навчання в періодіку Ніжинського державного університету імені Михайла Грушевського) Українські фразеологізми з компонентом «день і ніч»</p> <p>Нагірна Юлія, студентка Харківського державного університету; науковий керівник - Олександр Володимирович Палочник, доктор філологічних наук, професор кафедри української і слов'янської філології та журналістики Харківського державного університету Функційні особливості лексико-семантичних інновацій у творі О. Зобушко</p> <p>Олександр Ірина, асистент кафедри української мови та методики її викладання Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (науковий керівник - Швачкіна Тетяна Павлівна, доктор філологічних наук, професор кафедри української і слов'янської філології та журналістики Харківського державного університету імені Олеся Гончара) Прагматичні особливості мовленнєвих підлітків</p> <p>Валентина Юлія, студентка Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г.Керівника (науковий керівник - Вайда Лідія, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Керівника) Лексичні інновації в сучасному масмедійному дискурсі: лінгвопрагматичний аспект</p> <p>Нагірна Юлія, студентка Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Керівника (науковий керівник - Людмила Іванівна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української мови Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Керівника) Мовні класи в сучасній комунікації</p> |

Державний національний медичний університет імені Данила Галицького
 НАВЧАЛЬНИЙ ЦЕНТР
 МЕДИЦИНСЬКОЇ ЛІНГВІСТИКИ
 ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
 СІСТЕМА ДОСЛІДЖЕНЬ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОЇ
 ІНТЕЛІГЕНЦІАЛЬНОЇ ПОВІДНУВАНОСТІ У ПІДРОЗІ
 НАУКОВОЇ ТІМНОСТІ ІНТЕЛІГЕНЦІАЛЬНОЇ
 ТІМНОСТІ НАУКОВОЇ

На околиці 150-річчя
 від дня заснування ІНТШ

ПРОГРАМА
 всеукраїнської мультидисциплінарної
 науково-практичної конференції
 з міжнародною участю

**ЛІНГВООКОЛОГІЯ:
 МОВА МЕДИЦИНИ**

Львів, 22–23 лютого 2023 року

8. **Круглова Юлія**, викладачка кафедри фундаментальної та мовної медицини Національного фармацевтичного університету (м. Харків, Україна) «Культурно-термінологічне й айфроботичне моделювання мовної термінології в медицині».

9. **Lysenko Nataliya**, PhD (Philology), Associate Professor, lecturer of Fundamental and Language Training Department of National University of Pharmacy (Kharkiv, Ukraine). **Lutsyenko Olga**, PhD (Philology), Associate Professor, lecturer of Language Training Department of National University of Civil Defense (Kharkiv, Ukraine). **Kryvko Roman**, Program editor of the radio branch of a joint-stock company National Public Television and Radio Company of Ukraine «Kharkiv Regional Directorate» (Kharkiv, Ukraine) «Features of the Semantic Structure of Astrometabolic and Zoonotic Metabolic Terms and The Specificity of Their Translation».

10. **Мазур Петро**, кандидат медичних наук, доцент Кременецького медичного факультету імені Арсенія Рівніського (м. Кременець, Україна). **Мазур Людмила**, кандидатка медичних наук, доцентка доцентка кафедри вищої медоструктурної освіти, доцентка за хвороби та клінічної анатомії Тернопільського національного медичного університету імені І. Я. Горбачевського (м. Тернопіль, Україна). **Герасим Саганія**, викладачка відомості педогогічної освіти Кременецького медичного факультету імені Арсенія Рівніського (м. Кременець, Україна) «Специфічність медичної термінології в Українській Народній Республіці 1917-1920 р. р. (на прикладі Рівніськості)».

11. **Олексенко Володимир**, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української і слов'янської філології та журналістики Херсонського державного університету (м. Херсон, Україна). **Вигорна Юлія**, кандидатка вищої освіти першого магістерського рівня Херсонського державного університету (м. Херсон, Україна) «Абісофіліція як специфічний феномен мовності у процесі медичної термінології».

12. **Попкова Оксана Анатоліївна**, викладачка кафедри української і слов'янської філології та журналістики Херсонського державного університету (м. Херсон, Україна) «Мовно-семантичні аспекти особливостей медичної термінології в

Міністерство освіти і науки України
 ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
 АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ УНІВЕРСИТЕТ



ПРОГРАМА

85-ї Міжнародної наукової конференції студентів

10-14 квітня 2023 року

| № з/п | Тема доповіді | Група | Доповідач | Науковий керівник |
|-------|---|--------------------------------|---|------------------------|
| 1. | Дослідження мовно-термінологічних особливостей української термінології транспортно-автомобільної галузі. | МА-11-21 | О. Азарів | док. Бондаренко Н.П. |
| 2. | Аналіз історичних термінів дорожнього будівництва, що не відповідають потребам сучасного суспільства. | ДМ-11-22 | І. Дорощук | док. Бондаренко Н.П. |
| 3. | Формування мультимедійної комунікативної компетентності здобувачів ЗНО в умовах воєнного стану в Україні. | здобувачі вищої освіти 2 курсу | Д. Роговий ДНІЗ «Добрянський державний педагогічний університет» | док. Бондаренко О.В. |
| 4. | Інновації в педагогічній освіті для покращення якості освітнього процесу. | здобувачі вищої освіти | А. Сабітська ДНІЗ «Добрянський державний педагогічний університет» | ст. викл. Моторні К.І. |
| 5. | Огляд розвитку та ефективності діяльності підприємств галузі Національного університету. | магістр | Ю. Пастух Херсонський державний університет | проф. Олександр В.П. |

10

| | |
|---|--|
| <p>МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ Філологічний факультет Кафедра української мови і мови професора К. Ф. Шульжук РІВНЕНСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ Департамент освіти і науки</p> <p>ВОЛІНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕВКА УКРАЇНКА Факультет філології та журналістики Кафедра української мови</p> <p>ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ Гуманітарно-педагогічний факультет Кафедра слов'янської філології</p>  <p>ПРОГРАМА</p> <p>IX Всеукраїнської науково-практичної конференції «Висвітлені суші мовили: англійсько-польські професори К. Ф. Шульжук, 23 травня 2023 року</p> <p>Рівне - 2023</p> | <ol style="list-style-type: none"> Шульжук Наталія, доктор філологічних наук, завідувач кафедри слов'янської та зарубіжної германської мови Сумського державного педагогічного університету імені Леоніда Лебедя Лілея Валерія, уродженка Івано-Франківського ліцею «Богдан» (м. Івано-Франківськ) (за російської мови 2014-2022 роки). Лілея Ганна, здобула ступінь магістра Хмельницького державного університету, викладачка спеціально-педагогічної кафедри в українському вищому навчальному закладі: структура, семантика, функції. Назарук Юлія, здобула ступінь магістра Хмельницького державного університету, спеціаліст спеціалізованої науково-педагогічної освіти у галузі української мовнознавчої науки. Данилюк Ніна, доктор філологічних наук, професор кафедри германської мови Хмельницького національного університету імені Івана Українця, Міністерства освіти і науки України (за російської мови у часі російсько-української війни). Данилюк Ганна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри мовної підготовки іноземних громадян Сумського державного університету, викладач університету Треніг і Метри (французький переклад членкині в мові рідної української мови), дієлова в українській мові. Павлюк Валентина, доктор філологічних наук, професор кафедри української і слов'янської філології та журналістики Хмельницького державного університету, спеціаліст спеціалізованої освіти в галузі української мови: структура, семантика, функційні ознаки. Тарнопольська Михайла, доктор філологічних наук, професор кафедри української філології Хмельницького національного університету, викладач спеціалізованої освіти в галузі мови. Каленішкіна Юлія, здобула ступінь магістра гуманітарно-педагогічного факультету Хмельницького національного університету, мовознавець і культуролог мови як складної культурної дисципліни (набула в процесі історичного розвитку рідної). Василь Іванна, здобула ступінь магістра філологічного факультету Хмельницького державного університету імені Івана Українця спеціаліст в галузі філології. Коваль Марія, здобула ступінь магістра РДБ, завідувач кафедри слов'янської філології Хмельницького національного університету, викладачка історико-етимологічної мови та формування лінгвістичної компетенції. Шаврина Тарина, викладач кафедри слов'янської філології Хмельницького національного університету, мовознавець і культуролог мови. |
| <p>МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕ-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШІНСЬКОГО ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І МОВИ І МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДІСЦИПЛІН</p>  <p>ЛІНГВІСТИКА Ї ЛІНГВОДИДАКТИКА: ЗДОБУТКИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ</p> <p>01-02 грудня 2023 року</p> <p>ПРОГРАМА ВСЬОУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МЛЮВЦІВ НАУКОВЦІВ</p>   <p>Одеса - 2023</p> | <p><i>Григорішина Катерина Василівна, здобула ступінь бакалаврського рівня мови мови 2 року навчання історико-філологічного факультету Дніпропетровського національного університету імені Дмитра Дзигали</i></p> <p>Формування візуальної культури мовознавства мови як частини мовної теорії</p> <p>СЕКЦІЙНИ ЗАСІДАННЯ</p> <p>СЕКЦІЯ І (стор. 43)</p> <p>Функційний аспект мовознавчого мислення Гонимець - доктор, канд. А. С. Пилипчук</p> <p><i>Ковальська Тару А. Катеринівна, здобула мови мови 1 року навчання на спеціальності мовознавство історико-філологічного факультету української філології та журналістики Львівського національного університету імені Івана Огієнка</i></p> <p>Семантика мовознавства у мовознавстві Дари Корній Пароніч-Степанюк - доктор, канд. А. С. Пилипчук</p> <p><i>Назарук Юлія Олександрівна, здобула ступінь магістра спеціальності мовознавство 2 року навчання філологічного факультету імені Івана Українця на журналістично-педагогічному факультеті Хмельницького державного університету</i></p> <p>Семантика мовознавства у мовознавстві української мови: структура, семантика, функції Пароніч-Степанюк - доктор, проф. В. П. Олександров</p> <p><i>Лілея Ніна Валеріївна, здобула ступінь бакалаврського рівня мови мови 2 року навчання мовознавство історико-філологічного факультету української філології та журналістики Хмельницького національного університету імені Івана Українця</i></p> <p>Сталість уривків мовознавства: семантика і мовна функція Пароніч-Степанюк - доктор, проф. Д. М. Марчук</p> <p><i>Василь Іванна Сергіївна, здобула мови мови 1 року навчання на спеціальності мовознавство історико-філологічного факультету української філології та</i></p> <p>2</p> |

«ІННОВАЦІЙНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАУКИ І ТЕХНІКИ У ХХІ СТОЛІТТІ»

Київ, 2023. 4 стор.
сш. академік Степан Демченко, 4

РІВНЬ: 2023

Міжвузівський науковий збірник
Проблеми сучасної науки
«Інноваційні дослідження та перспективи розвитку науки і техніки у ХХІ столітті»

Упорядковувач: академік Степан Демченко
Головний редактор: проф. Ірина Білоус
Заступник голови редакції: проф. Ірина Білоус
Відповідальний за редакційно-видавничу роботу: проф. Ірина Білоус
Секретар редакції: проф. Ірина Білоус
Відповідальний за редакційно-видавничу роботу: проф. Ірина Білоус
Відповідальний за редакційно-видавничу роботу: проф. Ірина Білоус

ВІСНИК ІННОВАЦІЙНИХ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАУКИ І ТЕХНІКИ

Рівень 2023
4 стор.

Лавина В. К. збірка трьох (теоретико-прикладна) різнovidів науки
Примітки щодо значимого внеску «Міжвузівський науковий збірник» у розвиток української державної гуманітарної освіти
ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В НАУКОВОМУ ЛІЦЕІ

Максимова Ю. С. кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри української мови Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
УКРАЇНСЬКА СЛОВОТВОРІТНОСТЬ В КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ТА МОНІТОРИНГУ СТАНДАРТУ

Мачуха С. А. кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історичної та української класичної педагогіки університету імені Пилипа Терлецького
РОЗВИТОК СТІВНОЇ МОТІВАЦІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У МАЙБУТНЬОМУ УЧИТЕЛІ ВРОСЯНСЬКОЇ МОВИ

Насичук Ю. Ф. кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри української мови та літератури університету імені Пилипа Терлецького Херсонського державного університету
ВЕКТОРИАЛЬНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ФЕНОМЕНУ ОКОНЧАЛЮВАННЯ У ПРОВІ КОРІСЬ АНДРІЙ ШОБИВА

Насичук О. А. старший викладач кафедри журналістики Тернопільського національного університету імені І. Верещагіна
ІНФОРМАЦІЙНО-ПРЕДСТАВНИЙ КУЛЬТУРНИЙ ТЕМАТИКИ В УКРАЇНСЬКОМУ ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРІ

Насичук В. М. кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри української мови університету імені Пилипа Терлецького Херсонського державного університету
ГОЛОСНОМОРЯК СЛОВА В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Овчарук Л. М. кандидат філософських наук, доцент, професор кафедри української мови та літератури, завідувач кафедри української мови та літератури Тернопільського національного університету імені І. Верещагіна
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНЕ БЕЗПЕЧОВІ В УЛІТЕРАТУРОВАНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ МАЙБУТНЬОМУ УЧИТЕЛІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

Панченко О. А. кандидат філософських наук і соціологічної філософії та журналістики Херсонського державного університету
АКТИВНІ СЛОВОТВОРІТНІ МОДЕЛІ В СУЧАСНОМУ ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРІ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Запрошуємо науковців, викладачів та студентів
Української державної гуманітарної освіти імені Михайла Драгоманова
виступити на науковій конференції «Інноваційні дослідження та перспективи розвитку науки і техніки у ХХІ столітті»

**Запорізькі
філологічні
читання**

ПРОГРАМА
Всеукраїнської
наукової конференції
16-17 листопада 2023 року

Запоріжжя, 2023

МІВНІЙ ПОРТРЕТ ПОЛІТАСКОГО ПЕРЕМІЩЕНИХ ДІТЕЙ 11-12 РОКІВ
Людмила Іванівна Білоус, к. філос. н., ст. викладач КД (політичний клас)
Людмила Степанівна Білоус, к. філос. н., ст. викладач КД (політичний клас)

СЕМАНТИКО-ТЕКСТУАЛЬНІ МАРКЕРИ КРИМІНАЛЬНИХ ОПАК У ДОВІСІАХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ
Катерина Валентина Білоус, к. філос. н., асистент кафедри української мови та літератури університету імені Пилипа Терлецького Херсонського державного університету

МЕТАФОРА В ПОЕТИЧНОМУ МОВЛЕННІ СЕНТЯ ЖАДАНА-СЕМАНТИКО-СІМБІОТИЧНИЙ АСПЕКТ
Людмила Валентина Білоус, к. філос. н., професор КД (політичний клас)
Людмила Степанівна Білоус, к. філос. н., професор КД (політичний клас)

ЕТИОГРАФСЬКА АКЦІЯ ВОСЬМОГО ЧАСУ В СЛОВ'ЯНСЬКОМУ ДИСКУРСІ
Катерина Валентина Білоус, к. філос. н., асистент кафедри української мови та літератури університету імені Пилипа Терлецького Херсонського державного університету

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНА ПЕРИФРАЗА «АВТОРСЬКА» ІНФОРМАЦІЯ СТИЛІСТИЧНО-СЕМАНТИЧНОЇ СОБИТИ В СУЧАСНИХ МЕДІАТЕКСТАХ
Людмила Валентина Білоус, к. філос. н., професор КД (політичний клас)
Людмила Степанівна Білоус, к. філос. н., професор КД (політичний клас)

ОСОБИВОСТІ ВИКОНАННЯ СЛОВОТВОРНИХ СЛІВ ТА СЛОВОТВОРНИХ СЛОВОТВОРІТНИХ ФОРМ В ПЕРИФРАЗІ
Людмила Валентина Білоус, к. філос. н., асистент кафедри української мови та літератури університету імені Пилипа Терлецького Херсонського державного університету

ВЕКТОРИАЛЬНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ІРОНІЇ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ПОСМОДЕРНІСТСЬКОМУ РОМАНІ
Людмила Валентина Білоус, к. філос. н., професор КД (політичний клас)
Людмила Степанівна Білоус, к. філос. н., професор КД (політичний клас)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РИВЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Класичний факультет
Кафедра української мови імені професора К. Ф. Шульженка



**ЛІНГВІСТИЧНІ СТУДІЇ
МОЛОДИХ ДОСЛІДНИКІВ**

Збірка наукових праць

Випуск 13

Рівень – 2023

221

Резніська Юлія, Іванчук Ольга, ХУДОЖНІ ФУНКЦІЇ ДАВІСТІВНИХ У РОМАНО ВАСИЛЯ ШЕВЦЯ-ТРОДА........108

Савенко Наталія, Іванчук Анастасія, ОСОБИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ В ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ........108

Степанюк Анна, ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТОК ЛІНГВІСТИКОЛОГІЧНОЇ НАУКИ........113

Шарова Катерина, ХУДОЖНІ ФУНКЦІЇ ПОЕТИЧНОГО ТЕКСТУ ЯК ДЖЕРЕЛО СТИЛІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ........128

РОЗДІЛ 3
НЕОЛОГІЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ: ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКІ І ЛІНГВІСТИКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

Алекс Наталія, Катерина Мар'яна, СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБИВОСТІ ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКИХ ІМЕННИКІВ НАВЛА ВОЛЫВАЧА........136

Васильчук Світлана, Паранько Ірина, Коваленко Марія, МАТЕРІАЛИ ДО «СЛОВНИКА УКРАЇНСЬКОГО СПРОТНУ НЕОЛОГІЯ ДОДА РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ 2014-2022 РОКІВ»........144

Дрозд Тетяна, НЕОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИНАЧЕННЯ І КЛАСИФІКАЦІЇ........153

Кулик Ірина, НЕОЛОГІЯ СУЧАСНИХ ПОЕТІВ УКРАЇНСЬКОЇ ДИСТОРІЇ........168

Лавина Валерія, НЕОЛОГІЧНІ ДОДА РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ 2014 - 2022 РОКІВ........168

Насичук Юлія, СЛОВОТВОРІТНІ ОСОБИВОСТІ ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКИХ НОВОТВОРІВ У ТЕКСТАХ УКРАЇНСЬКОЇ ПОСТМОДЕРНІЇ ПРОВІ........176

Насичук Ірина, ЛЕКСИКОГРАФІЧНИЙ ОВІС НЕОЛОГІЧНИХ ДОДА РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ 2014-2022 РОКІВ (загальні матеріали)........183

Савенко Катерина, СЛОВОТВОРІТНІ ВАЛЕНТИНІ ДОДА ТА НАТАЛІЇ ДЕМІДОВИ ДОДА РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ 2014-2022 РР. (ЛЕКСИКОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ)........201

